

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-20240328-385)

**over "de evaluatie van de aan eindafnemers
gefactureerde prijzen en de gevolgen van de
prijsevolutie voor het aantal huishoudens dat het
statuut van beschermde klant aanvraagt"**

**Opgesteld krachtens artikel 25septies, § 3 van de
Elektriciteitsordonnantie:**

28.03.2024

Inhoudsopgave

<i>Executive summary</i>	4
0 Juridische grondslag.....	6
1 Inleiding.....	6
2 Follow-up van de prijsevolutie.....	7
2.1 Ontleding van de factuur.....	7
2.1.1 Elektriciteit.....	7
2.1.2 Gas.....	9
2.2 Evolutie van de prijs van het energiegedeelte (commodity).....	10
2.2.1 Elektriciteit.....	11
2.2.2 Gas.....	12
2.3 Evolutie van het sociaal tarief.....	13
2.3.1 Elektriciteit.....	14
2.3.2 Gas.....	15
2.4 Evolutie van de beschikbare aanbiedingen in het BHG.....	16
2.4.1 Elektriciteit.....	18
2.4.2 Gas.....	20
2.5 Prijzen in het BHG en in de andere gewesten.....	22
2.6 Evolutie van de factuur van huishoudelijke verbruikers.....	22
2.6.1 Elektriciteit.....	22
2.6.2 Gas.....	26
3 Evaluatie van het statuut van beschermde klant.....	30
3.1 Kwantitatieve analyse.....	30
3.2 Inkomens van de huishoudens.....	31
3.3 Schulden van de huishoudens.....	33
4 Conclusie.....	35

Lijst van de illustraties

Figuur 1 Componenten van de gemiddelde jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een mediane huishoudelijke klant in Brussel 12/23	7
Figuur 2 Evolutie per component van de gemiddelde jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een mediane huishoudelijke klant in Brussel (12/2022 versus 12/2023)	8
Figuur 3 Componenten van de gemiddelde jaarlijkse gasfactuur van een mediane huishoudelijke klant in Brussel (12/2023) - Gas	9
Figuur 4 Evolutie per component van de gemiddelde jaarlijkse gasfactuur van een mediane huishoudelijke klant in Brussel (12/2022 versus 12/2023)	10
Figuur 5 Evolutie van het gedeelte energie op de jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een afnemer in 2023, incl. btw	12
Figuur 6 Evolutie van het gedeelte energie op de jaarlijkse gasfactuur van een afnemer in 2023, incl. btw	13
Figuur 7 Evolutie van het sociaal tarief elektriciteit in 2023 (all in, incl. btw)	15
Figuur 8 Aanbiedingen per gewest	17
Figuur 9 Evolutie van het aantal aanbiedingen per leverancier in het BHG, december als referentiemaand, elektriciteit.....	18
Figuur 10 Evolutie van het aantal aanbiedingen per leverancier in het BHG, december als referentiemaand, gas.....	20
Figuur 11 Evolutie van het aantal aanbiedingen in het BHG per type contract, december als referentiemaand, gas.....	21
Figuur 12 Prijsvergelijking van de commodity van de goedkoopste producten per gewest	22
Figuur 13 Evolutie van de factuur van een mediane afnemer van elektriciteit in 2023 - Elektriciteit...	23
Figuur 14 Vergelijking tussen de evolutie van het sociaal tarief, het voordeligste aanbod, het standaardaanbod en het gemiddelde van de prijzen in 2023 - Elektriciteit.....	24
Figuur 15 Meest voordelige aanbod ten opzichte van standaardaanbod (prijzen incl. btw)	25
Figuur 16 Evolutie van de jaarlijkse elektriciteitsfactuur in 2023.....	26
Figuur 17 Meest voordelige aanbod versus standaardaanbod en verschil (besparingen) - 2019 tot 2024	27
Figuur 18 Vergelijking tussen de evolutie van het sociaal tarief, het voordeligste aanbod, het standaardaanbod - gas, mediane klant.....	28
Figuur 19 Evolutie van de jaarlijkse gasfactuur in 2023	28
Figuur 20 Status van de dossiers van beschermde klanten die in 2023 bij BRUGEL werden ingediend	30
Figuur 21: Verdeling van het inkomen van de huishoudens met het statuut van beschermde klant in 2023.....	31
Figuur 22: Evolutie van de inkomensverdeling van huishoudens die in 2019-2023 het statuut van beschermde klant hebben verkregen	32
Figuur 23: Aandeel van de huishoudens met het statuut van beschermde klant van BRUGEL per schuldcategorie, 2023.....	33
Figuur 24: Evolutie van het schuldbedrag van de huishoudens met het statuut van beschermde klant in 2021-2023	34

Executive summary

Dit advies kadert in de verplichting die de wetgever heeft opgelegd aan de regulator om jaarlijks een evaluatie uit te voeren van de gas- en elektriciteitsprijzen en de impact daarvan op het aantal huishoudens dat het statuut van beschermde klant aanvraagt. Deze analyse heeft ook als doel na te gaan wat het effect is van de verhoging van de inkomensplafonds voor het verkrijgen van het statuut waartoe bij de ordonnantie van 17 maart 2022 is besloten.

De analyse van de prijsontwikkeling in 2023 bevestigt dat de aanzienlijke stijging van de gas- en elektriciteitsprijzen in 2022 en begin 2023, behalve voor huishoudens die het sociaal tarief genieten of een vast contract hebben, een grote invloed heeft uitgeoefend op het aantal door BRUGEL toegekende statuten van beschermde klant.

De volatiliteit van de markten en de opeenvolgende verhogingen hebben ertoe geleid dat huishoudens die niet het sociaal tarief genieten en een variabel tarief hebben, voor het eerst worden geconfronteerd met energiefacturen die plots vier tot vijf keer zo hoog zijn. Deze prijsbewegingen uit 2022 lieten zich met vertraging voelen in 2023, het moment van de ontvangst van de regularisatiefactuur.

We stellen wel vast dat 2023 een jaar van teruggekeerde kalmte en herstel was voor de energiemarkten in het Brussels Gewest. De prijzen volgden het hele jaar door over het algemeen een neerwaartse trend en flirtten begin 2024 met de niveaus van vóór de crisis. In het BHG daalde de gemiddelde elektriciteitsfactuur voor een gemiddelde verbruiker met 37% tussen 2022 (€ 1.275 incl. btw) en 2023 (€ 802,11 incl. btw). In 2023 is de gemiddelde gasfactuur gehalveerd ten opzichte van 2022 (€ 1.654 in 2023 ten opzichte van € 3.292 in 2022). Zowel het aantal aanbiedingen als het aantal leveranciers is toegenomen. Voor elektriciteit waren er bijvoorbeeld 19 aanbiedingen/5 leveranciers in 2023, vergeleken met 7 aanbiedingen/2 leveranciers in 2022. Het sociaal tarief is aantrekkelijk gebleven, ondanks het feit dat sommige van de voordeligste aanbiedingen op de markt in de buurt komen. Desondanks blijft in december voor beide fluïda het verschil tussen het sociaal tarief en de gemiddelde aanbidding aanzienlijk, met een verwacht jaarlijks voordeel van € 1.266¹.

In het licht van deze prijsstijging, die vooral de middenklasse treft, heeft de wetgever midden 2022 de inkomensgrenzen voor toegang tot het statuut van beschermde klant verhoogd, zodat 80% van de Brusselse huishoudens voor de maatregel in aanmerking komt.

In 2023 ontving BRUGEL 1.480 aanvragen voor het statuut van beschermde klant, tegenover 1.010 in 2022, met andere woorden een stijging van 46%. Bovendien heeft BRUGEL in 2023 het statuut van beschermde klant toegekend aan 967 gezinnen, tegenover 570 in 2022, wat een stijging is met meer dan 41%.

Dit hoge toekenningspercentage kan worden verklaard door de verandering in het profiel van de aanvragers, met een lager aandeel huishoudens die een sociale uitkering ontvangen, gecompenseerd door een hoog aandeel huishoudens met een beroepsinkomen. Deze tweede categorie heeft een goed begrip van de toekenningsprocedure en kan gemakkelijk de gevraagde documenten voorleggen, waardoor de verwerkingstijd van de aanvragen korter wordt. De eerste categorie, en in het bijzonder de rechthebbenden van de verhoogde tegemoetkoming (RVT), kon dan weer het specifieke sociaal tarief krijgen tot 30 juni 2023.

¹ BRUGEL, Prijsobservatorium; p. 8, Verschil tussen het tarief Easy Index en het sociaal tarief voor een verbruiksvolume van 3.500 KWh voor elektriciteit en 17.000 KWh voor gas.

In 2023 heeft 57% van de huishoudens die het statuut hebben gekregen, een inkomen van meer dan € 20.000. Van deze groep heeft 24% van de huishoudens een inkomen tussen € 20.000 en € 30.000, en 21% een inkomen van meer dan € 30.000, dus een beroepsinkomen.

Bovendien stelt BRUGEL vast dat nog te veel aanvragers die voldoen aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het sociaal tarief, geen gebruik maken van de maatregel en zich tot BRUGEL wenden.

Wat het schuldenbedrag betreft, heeft 42% van de huishoudens schulden van meer dan € 800. Het aandeel huishoudens met schulden van meer dan € 1.500 (25%) is veel hoger dan dat van huishoudens met schulden van minder dan € 100 (9%). Merk wel op dat het grootste deel van de huishoudens (29%) schulden heeft tussen € 100 en € 400. Dit cijfer is aanzienlijk lager dan in 2022 (-8%).

BRUGEL is van mening dat de maatregel om de inkomensplafonds te verhogen, de door de wetgever beoogde doelgroep heeft bereikt. De bijkomende maatregel die de huishoudens toelaat om het statuut van beschermde klant te genieten op basis van een eenvoudige herinneringsbrief, ingevoerd vanaf 1 januari 2023, heeft 25% van de huishoudens in staat gesteld om van deze maatregel te profiteren. Dit heeft aangetoond dat het probleem van de schuldenlast gemakkelijker te beheren valt en minder conflicten met zich meebrengt voor de partijen als de procedure tijdig wordt ingezet.

0 Juridische grondslag

Op grond van artikel 25septies, § 3 van de Elektriciteitsordonnantie moet BRUGEL:

"een jaarlijkse evaluatie uitvoeren van de aan eindafnemers aangerekende prijzen en de gevolgen van de prijsevolutie op het aantal huishoudens dat het statuut van beschermde klant aanvraagt, zoals bedoeld in lid 1, en voor de inkomensbedragen vastgesteld overeenkomstig leden 2, 3 en 4. De eerste evaluatie wordt uiterlijk op 1 januari 2023 aan de regering meegedeeld."

Met dit document beantwoordt BRUGEL aan zijn verplichting om deze evaluatie uit te voeren.

I Inleiding

Dit advies omvat enerzijds een gedetailleerde analyse van de evolutie van de gas- en elektriciteitsprijzen voor huishoudens in 2023 en anderzijds een kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie van de evolutie van het aantal afnemers dat het statuut van beschermde klant aanvraagt bij BRUGEL en hun profiel.

Het eerste deel van deze analyse bestudeert de evolutie van de gas- en elektriciteitsprijzen voor het jaar 2023, de impact op de facturen voor huishoudens en de evolutie van het federale sociaal tarief. Die elementen bieden een eerste overzicht van de paradigmaverschuiving die zich in 2023 als gevolg van deze prijsstijgingen voltrok. Het doel bestaat erin de prijsverschillen tussen 2022 en 2023 te kwantificeren en inzicht te verwerven in het belang van het statuut van beschermde klant als steunmaatregel voor de getroffen huishoudens.

Het tweede deel van het advies maakt het, dankzij de kwantitatieve gegevens die BRUGEL heeft verzameld, mogelijk om de verschillende profielen van de aanvragers van het statuut vast te stellen: inkomen, schuldenlast, enz. evenals het feit of ze beantwoorden aan de verhoogde inkomensgrens die de wetgever op 17 maart 2022 heeft goedgekeurd.

2 Follow-up van de prijsevolutie

2.1 Ontleding van de factuur

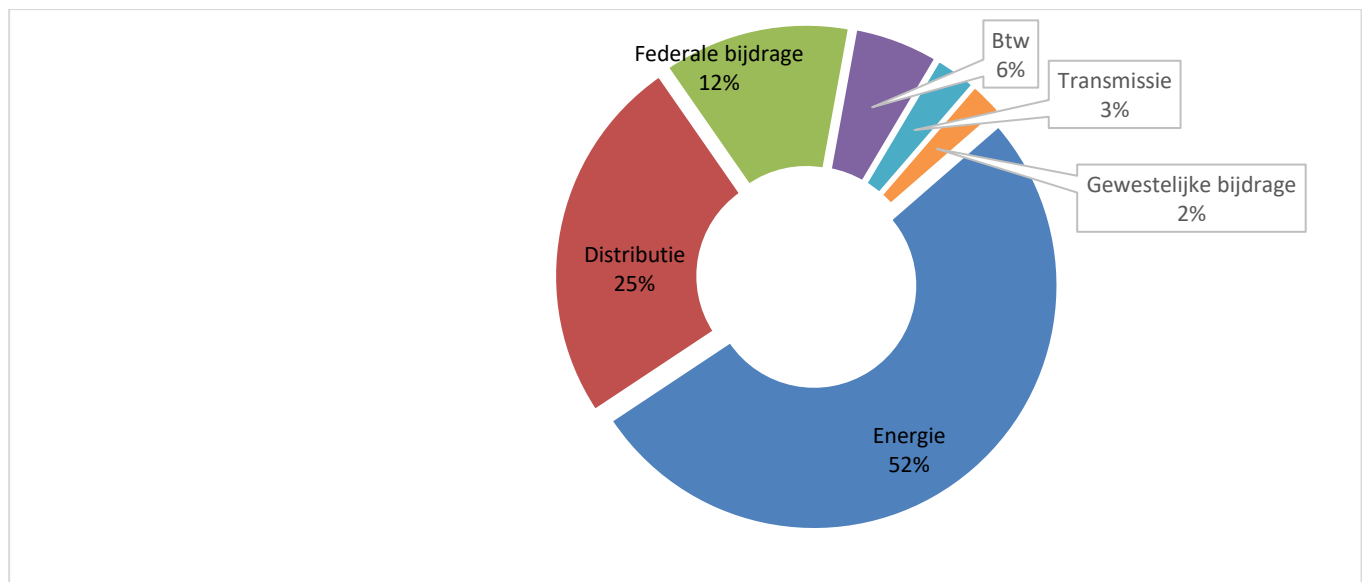
2.1.1 Elektriciteit

Voor de gemiddelde huishoudelijke afnemer bestaat het te betalen bedrag uit de volgende zes delen, in afnemende volgorde van belangrijkheid:

1. de energie, met enerzijds de prijs van de geproduceerde energie en anderzijds het vast recht van het contract en de bijdrage voor hernieuwbare energie. Die laatste kan verschillen naargelang van de leverancier;
2. het gedeelte distributie, dat het volgende omvat:
 - a. de kosten gedragen door de gewestelijke distributienetbeheerder SIBELGA voor de vervulling van zijn opdrachten;
 - b. de gemeentelijke wegenisretributie;
 - c. de openbare dienstverplichtingen;
3. de btw van 6%;
4. de federale bijdrage (energie);
5. de transmissiekosten die worden gedragen door de nationale transmissienetbeheerder, Elia;
6. de gewestelijke bijdrage (art 26. van de Elektriciteitsordonnantie).

De gemiddelde jaarlijkse factuur van een mediane huishoudelijke klant² in Brussel kunnen we in 2023 opsplitsen zoals getoond in de onderstaande grafiek.

Figuur I Componenten van de gemiddelde jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een mediane huishoudelijke klant in Brussel 12/23

Bron: Brugel ³

² Gemiddeld verbruik van 2036 KWh.

³ [Brugel - Opzoeking in documenten](#) – Opsplitsing van de jaarlijkse factuur – Prijs incl. btw (standaardaanbieding)

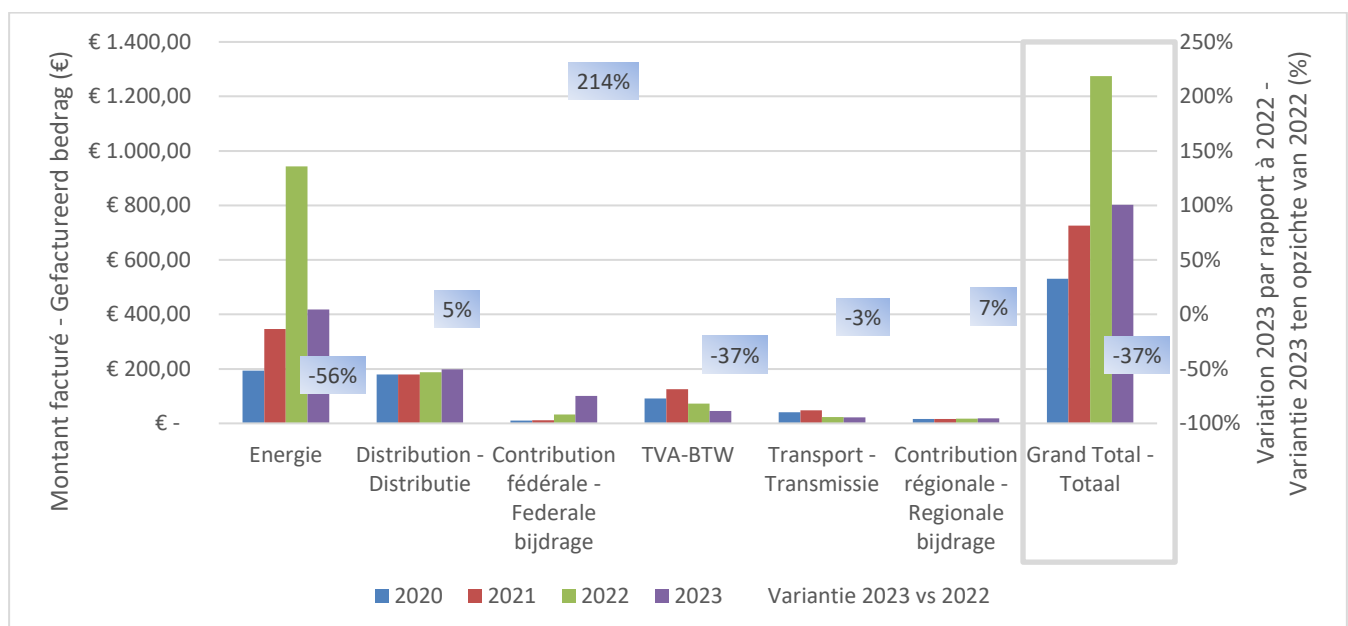
In Brussel is de gemiddelde elektriciteitsfactuur voor een mediane verbruiker met 37% gedaald tussen 2022 (€ 1.275 incl. btw) en 2023 (€ 802,11 incl. btw).

De belangrijkste posten op de elektriciteitsfactuur zijn nog steeds:

- Energie: Deze post is aanzienlijk gedaald ten opzichte van 2022, toen deze 74% van de factuur vertegenwoordigde, tegenover 52% in 2023 (nog steeds meer dan de helft van de totale factuur).
- Distributie: 25% van de factuur in 2023, tegenover 15% in 2022.

De federale bijdrage vertegenwoordigt in 2023 13% van de totale elektriciteitsfactuur vertegenwoordigen, tegenover 3% in 2022. Deze component, die vroeger afhankelijk was van de hoeveelheid energie die door de eindklant werd verbruikt, is sinds de crisis van 2022 omgezet in een accijnsrecht⁴. Deze verhoging compenseert het verlies dat wordt veroorzaakt door het handhaven van de btw van 6% voor de energiefacturen.

Figuur 2 Evolutie per component van de gemiddelde jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een mediane huishoudelijke klant in Brussel (12/2022 versus 12/2023)

Bron: Brugel - Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

⁴ "De programmawet van 27 december 2021 schrapt de federale bijdragen voor elektriciteit en aardgas en verving ze door een speciaal accijnsrecht op elektriciteit en een speciaal accijnsrecht op aardgas."

Bron: [Accijnzen op elektriciteit en op aardgas | CREG: Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas](#)

Tabel 1 Evolutie van de componenten van de energiefactuur tussen 2020 en 2023 - Elektriciteit

Componenten	2020	2021	2022	2023	Delta 2023 versus 2022
Energie	€ 193,00	€ 346,00	€ 943,00	€ 417,63	-56%
Distributie	€ 180,00	€ 180,00	€ 188,00	€ 197,82	5%
Federale bijdrage	€ 10,00	€ 11,00	€ 32,00	€ 100,59	214%
BTW	€ 91,00	€ 125,00	€ 72,00	€ 45,40	-37%
Transmissie	€ 41,00	€ 48,00	€ 23,00	€ 22,42	-3%
Gewestelijke bijdrage	€ 16,00	€ 16,00	€ 17,00	€ 18,24	7%
Algemeen totaal	€ 531,00	€ 726,00	€ 1.275,00	€ 802,11	-37%

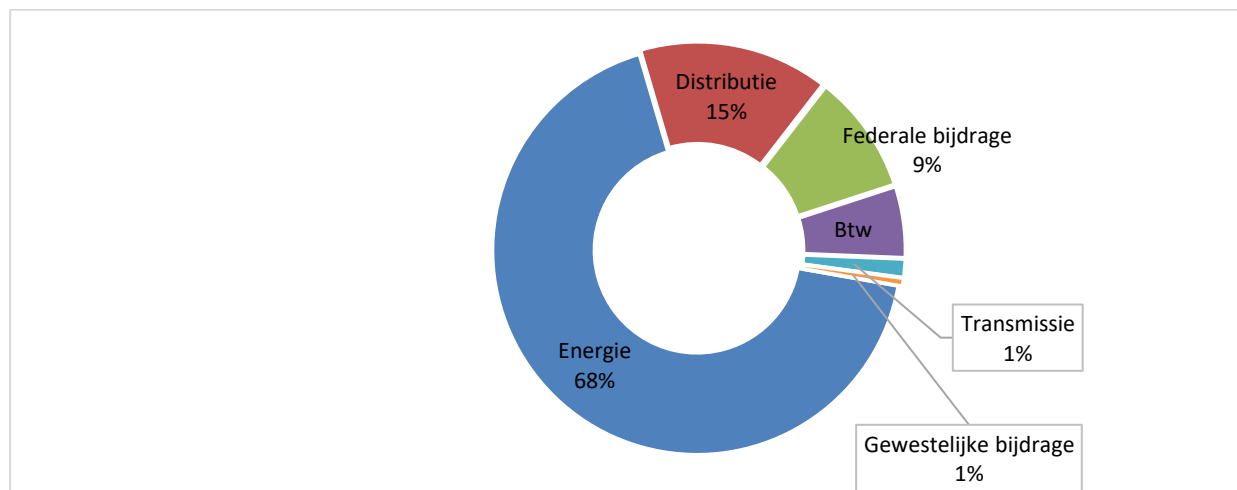
Bron: BruSim: Gemiddelde factuur in december, mediane verbruiker 2036 KWh

2.1.2 Gas

Voor de mediane huishoudelijke afnemer bestaat de gasfactuur uit de volgende zes delen, in afnemende volgorde van belangrijkheid:

- 1) de energie, die doorgaans bestaat uit een vast bedrag (in € per jaar) en een variabel bedrag (in € per kWh) dat van leverancier tot leverancier verschilt;
- 2) de btw van 6%;
- 3) het gedeelte distributie, dat het volgende omvat:
 - a) de kosten gedragen door de gewestelijke distributienetbeheerder SIBELGA voor de vervulling van zijn opdrachten;
 - b) de gemeentelijke wegenisretributie;
 - c) de openbare dienstverplichtingen;
- 4) de federale bijdrage;
- 5) de transmissiekosten gedragen door de nationale transmissienetbeheerder Fluxys;
- 6) de gewestelijke bijdrage (art. 20septiesdecies van de Gasordonnantie).

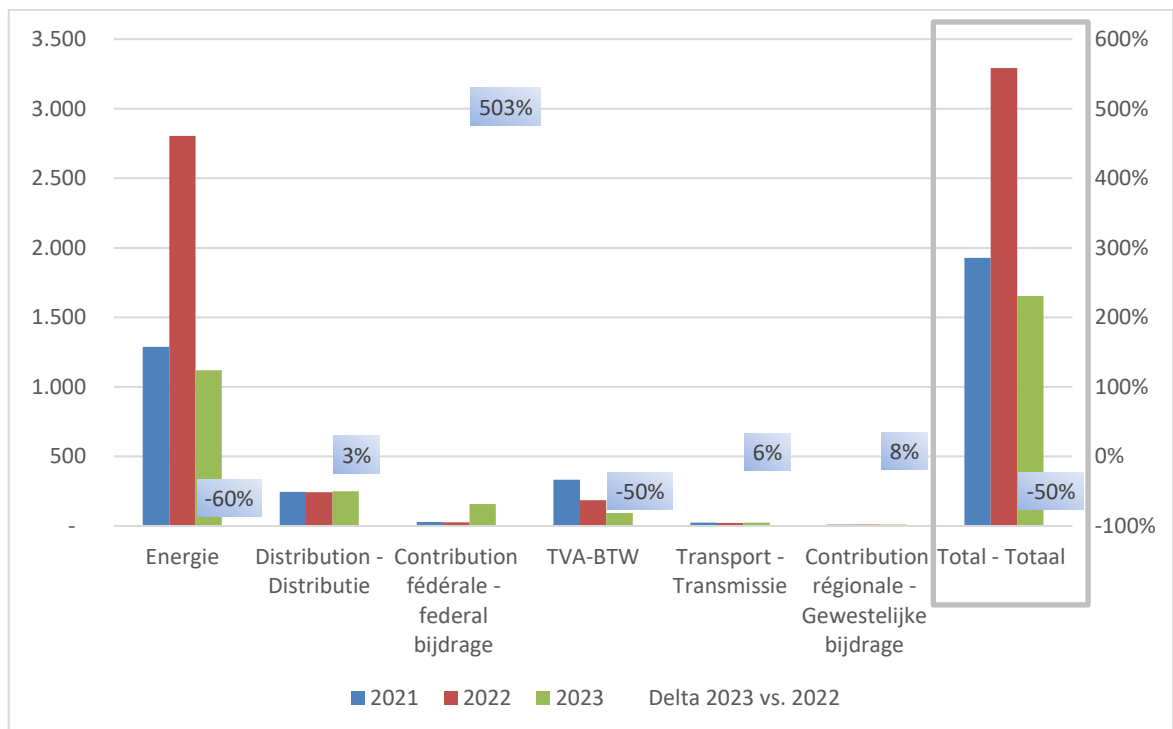
Figuur 3 Componenten van de gemiddelde jaarlijkse gasfactuur van een mediane huishoudelijke klant in Brussel (12/2023) - Gas

Bron: Brusim – Mediane huishoudelijke afnemer, verbruik in december van 17.000 kWh

In 2023 is de gemiddelde gasfactuur met de helft gedaald ten opzichte van 2022 (€ 1.654 in 2023 tegenover € 3.292 in 2022). Energie maakt 68% uit van de totale jaarlijkse factuur, namelijk € 1.119 (incl. btw) op een totale factuur van € 1.654 (incl. btw). **Dit betekent een terugkeer naar de factureringsniveaus van 2021**, na de piek uit 2022.

Figuur 4 Evolutie per component van de gemiddelde jaarlijkse gasfactuur van een mediane huishoudelijke klant in Brussel (12/2022 versus 12/2023)

Bron: Brugel⁵ – Mediane huishoudelijke afnemer, verbruik in december van 17.000 kWh

2.2 Evolutie van de prijs van het energiedeel (commodity)

Aangezien de distributietarieven, de transmissietarieven en de heffingen, op een zeldzame uitzondering na, worden vastgelegd voor de periode van 1 januari tot 31 december, kan enkel het gedeelte energie of 'commodity' van de factuur in de loop van het jaar veranderen.

We herinneren eraan dat huishoudelijke afnemers die voor een contract met vaste prijs hebben gekozen, hun prijs gedurende de hele duur van hun contract behouden. Als we het hebben over de prijsevolutie van de commodity, gaat het dus over de van maand tot maand aangeboden prijs voor nieuwe contracten.

⁵ [Brugel - Opzoeking in de documenten](#) – Standaardaanbod versus sociaal tarief – Prijs incl. btw

Dezelfde logica is van toepassing op de evolutie van de variabele prijzen, met het verschil dat de prijs van het contract per trimester of per maand⁶ wordt geïndexeerd op basis van de in het contract vermelde index.

In het BHG had in het derde kwartaal van 2023 74,4%⁷ van de huishoudens een contract met variabele prijs, 25,6%⁸ had een contract met een vaste prijs (met inbegrip van het sociaal tarief, dat alleen al 13% vertegenwoordigt)⁹.

Wat elektriciteit betreft, bestaat het gedeelte energie op zich uit drie componenten:

- 1) de prijs van de verbruikte energie in €/kWh;
- 2) de vaste vergoeding in €/jaar, ook de 'abonnementsprijs' genoemd;
- 3) de bijdrage voor hernieuwbare energie in €/kWh (groenestroomcertificaten).

De weging van al deze posten in het energiedeel van de factuur verschilt van leverancier tot leverancier. Bepaalde leveranciers hanteren een hogere jaarlijkse abonnementsprijs en een lagere eenheidsprijs voor de geleverde energie en vice versa. De prijs van de bijdrage voor hernieuwbare energie wordt berekend per leverancier, om de kosten te dekken die voortvloeien uit zijn verplichtingen wat de aankoop van groenestroomcertificaten betreft.

2.2.1 Elektriciteit

In tegenstelling tot 2022 daalt de energiecomponent van de elektriciteitsprijs gedurende het hele jaar 2023 dalen met ongeveer 46,6% tussen januari en december 2023. 2023 eindigt met een commodityprijs van € 418 tegenover € 346 in 2021. We kunnen ervan uitgaan dat we zijn teruggekeerd naar het niveau van 2021, met inbegrip van het effect van de inflatie.

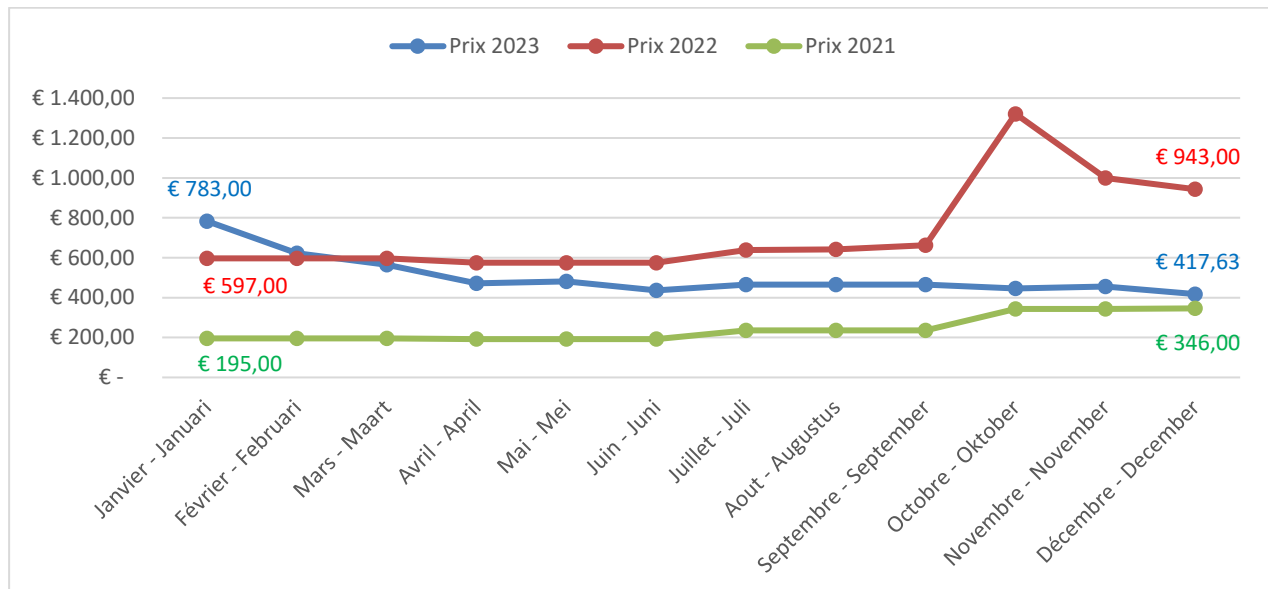
⁶ Sinds het vangnet op 1 januari 2018 werd afgeschaft, mogen de leveranciers hun prijzen maandelijks indexeren.

⁷ Gegevens van FEBEG

⁸ Gegevens van FEBEG

⁹ Gegevens van FEBEG

Figuur 5 Evolutie van het gedeelte energie op de jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een afnemer in 2023, incl. btw

Bron: Brugel - Prijsobservatorium – Mediane afnemer, 2036 kWh

Hierboven ziet u de evolutie van het energiedeel voor elektriciteit op de jaarlijkse factuur van 2023 van een mediane Brusselse afnemer die 2.036 kWh/jaar verbruikt.

Aangezien de overige posten in de loop van het jaar ongewijzigd zijn gebleven, zijn de vaststellingen over de evolutie van de algemene factuur die in het bovenvermelde punt werden uiteengezet, inherent aan het energiedeel.

2.2.2 Gas

Wat gas betreft, bestaat het gedeelte energie uit twee componenten:

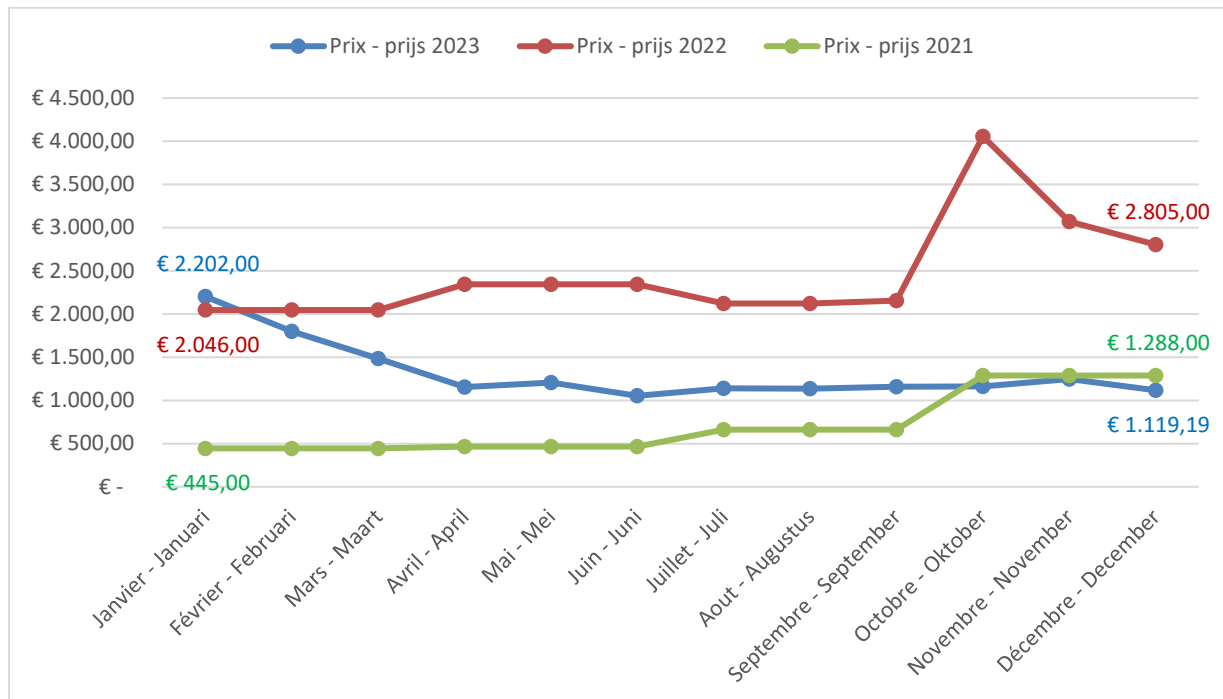
- 1) de prijs van de verbruikte energie in €/kWh;
- 2) de vaste vergoeding in €/jaar, ook de 'abonnementsprijs' genoemd.

Hieronder ziet u de evolutie tijdens 2023 van het energiedeel voor gas op de jaarlijkse factuur van een mediane Brusselse afnemer die 12.728 kWh/jaar verbruikt¹⁰.

Net als voor elektriciteit zijn de vaststellingen over de evolutie van de globale factuur die in het bovenvermelde punt werden uiteengezet, inherent aan het energiedeel voor gas.

¹⁰ Verbruik voor een huishouden van twee personen

Figuur 6 Evolutie van het gedeelte energie op de jaarlijkse gasfactuur van een afnemer in 2023, incl. btw

Bron: Brugel - Prijsobservatorium – Mediane huishoudelijke afnemer, 17000 KWh

De energiecomponent van de gasprijs daalt gedurende het hele jaar 2023 eveneens, en wel met 49,1% tussen januari en december 2023. 2023 eindigt met een commodityprijs van € 1.119, wat lager is dan de prijs van € 1.288 in 2021.

2.3 Evolutie van het sociaal tarief¹¹

Om hun factuur te verlichten, hebben de huishoudens met een bescheiden inkomen of in een onzekere situatie recht op het sociaal tarief. De personen die recht hebben op dit sociaal tarief, worden op federaal niveau 'beschermde klanten' genoemd. De Brusselse wetgeving heeft deze term uitgebreid tot bepaalde categorieën van afnemers met achterstallige betalingen.

Sinds 1 juli 2020 wordt het sociaal tarief per trimester vastgelegd, en niet langer per semester. Het sociaal tarief wordt bepaald door de federale regulator, de CREG, en wordt ook door BRUGEL gepubliceerd in zijn tariefsimulator, BRUSIM.

De onderstaande grafieken tonen de kostprijs van het sociaal tarief voor een mediane afnemer en het verschil tussen de jaarlijkse kostprijs van het sociaal tarief en het beste marktaanbod voor de mediane afnemer, op de gas- en de elektriciteitsmarkt.

In 2023 lag het standaardaanbod gemiddeld 38% hoger dan het sociaal tarief voor elektriciteit en 58% hoger voor gas. Voor gas daalde het standaardaanbod sterk in de eerste helft van 2023, waardoor de kloof met het sociale tarief kleiner werd. Dezelfde trend wordt waargenomen voor elektriciteit tijdens de eerste zes maanden van 2023, maar in mindere mate, met een tendens tot stabilisatie in het laatste

¹¹ Bronnen: CREG [Sociaal tarief](#) | CREG: Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas

deel van het jaar. In december 2022 bedroeg het verschil tussen het goedkoopste commercieel tarief en het sociaal tarief 52% voor elektriciteit (tegenover 36% in december 2021 en 23% in december 2020) en 80% voor gas (tegenover 74% in december 2021 en 50% in december 2020). **Deze cijfers weerspiegelen de algemene trend naar een terugkeer naar de niveaus van voor de crisis.**

De kostprijs van de commodity is inclusief btw.

De tijdelijke maatregel¹² om het sociaal tarief uit te breiden tot de RVT's (rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming), waartoe de federale regering in februari 2021 had beslist om de gebruikers in staat te stellen het hoofd te bieden aan de energiecrisis, liep af op 30 juni 2023. Deze beslissing had een impact op 14% van de Brusselse huishoudens, die opnieuw het commerciële tarief moesten betalen.

2.3.1 Elektriciteit

Tabel 2 Evolutie van het specifieke ¹³ sociaal tarief (elektriciteit)

Elektriciteit (excl. btw)		Trimestre - Trimester			
		T1	T2	T3	T4
Sociaal tarief (eurocent/KWh)					
Monohoraire - Enkelvoudig		26,96	29,04	20,979	20,347
Bihoraire - Tweevoudig	Jour - Dag	27,844	29,99	20,979	20,640
	Nuit - Nacht	22,513	24,249	20,979	20,045
Exclusief de nuit - Exclusief nachttarief		16,411	17,673	19,028	19,118

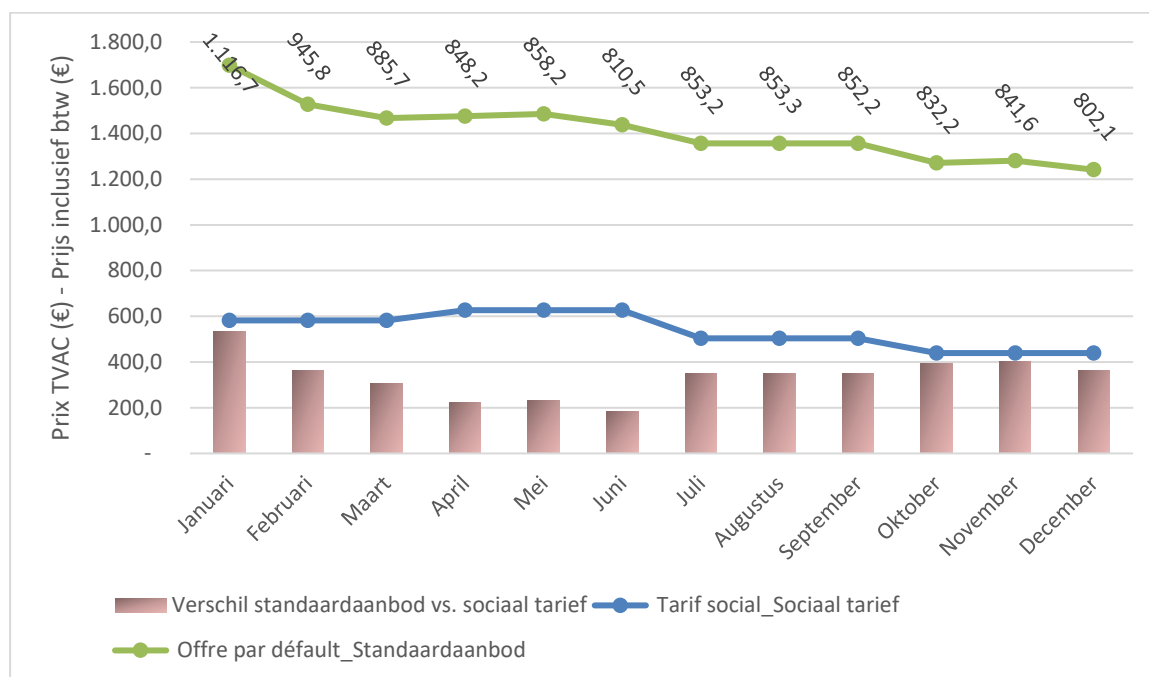
Bron: CREG - [Sociaal tarief](#) | [CREG: Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas](#)

¹² Bron: 6% btw op energie, verlenging van het sociaal tarief: wat zijn de jongste maatregelen voor de sector? <https://www.energie-vergelijker.be/blog/6-btw-op-energie-verlenging-van-het-sociaal-tarief-wat-zijn-de-jongste-maatregelen-voor-de-sector/>

¹³ Bronnen: CREG [Sociaal tarief](#) | [CREG: Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas](#)

- [E-TSS-FR-2023-Q1.pdf \(creg.be\)](#) -- [E-TSS-FR-2023-Q2.pdf \(creg.be\)](#) -- [E-TSS-FR-2023-Q3.pdf \(creg.be\)](#) -- [E-TSS-FR-2023-Q4.pdf \(creg.be\)](#)

Figuur 7 Evolutie van het sociaal tarief elektriciteit in 2023 (all in, incl. btw)

Bron:

Brugel - Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹⁴; Mediane huishoudelijke verbruiker in Brussel, 2036 KWh

2.3.2 Gas

Tabel 3 Evolutie van het specifieke sociaal tarief¹⁵ (gas)

Gaz (HTVA) - Gas (excl. btw)					
		Trimestre - Trimester			
		T1	T2	T3	T4
Sociaal tarief (eurocent/KWh)		3,518	3,853	4,218	4,624
Composantes - Componenten	Energie	2,662	3,037	3,402	3,808
	Distribution - Distributie	0,723	0,672	0,672	0,672
	Transport - Transmissie	0,133	0,144	0,144	0,144

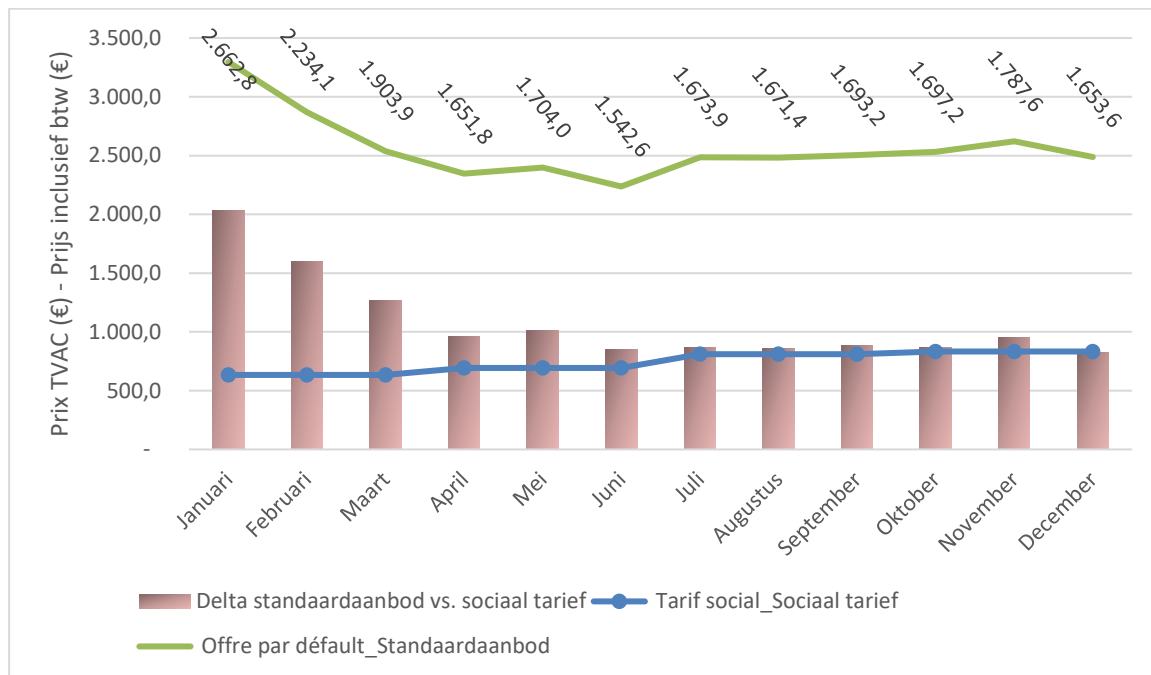
Bron: CREG - [Sociaal tarief](#) | [CREG: Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas](#)

¹⁴ [Brugel - Opzoeking in de documenten](#) – Standaardaanbod versus sociaal tarief – Prijs incl. btw

¹⁵ Bronnen: CREG [Sociaal tarief](#) | [CREG: Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas](#)

- [G-TSS-FR-2023-Q1.pdf \(creg.be\)](#) -- [G-TSS-FR-2023-Q2.pdf \(creg.be\)](#) -- [G-TSS-FR-2023-Q3.pdf \(creg.be\)](#) -- [G-TSS-FR-2023-Q4.pdf \(creg.be\)](#)

Figuur 8 Evolutie van het sociaal tarief gas 2022, (all in, incl. btw)

Bron: Brugel ¹⁶; Mediane huishoudelijke verbruiker in Brussel, 17000 KWh

2.4 Evolutie van de beschikbare aanbiedingen¹⁷ in het BHG

Eind 2023 was het aantal beschikbare aanbiedingen in het huishoudelijke segment sterk gestegen voor elektriciteit (19 in 2023 tegenover 7 in 2022) en gas (15 in 2023 tegenover 5 in 2022). Dit ligt echter nog steeds onder het gemiddelde aantal aanbiedingen van vóór 2020.

Het aantal actieve leveranciers op de Brusselse huishoudelijke markt was eind 2022 beperkt tot 2 (Engie Electrabel en TotalEnergies), terwijl er in Wallonië en Vlaanderen meer waren.

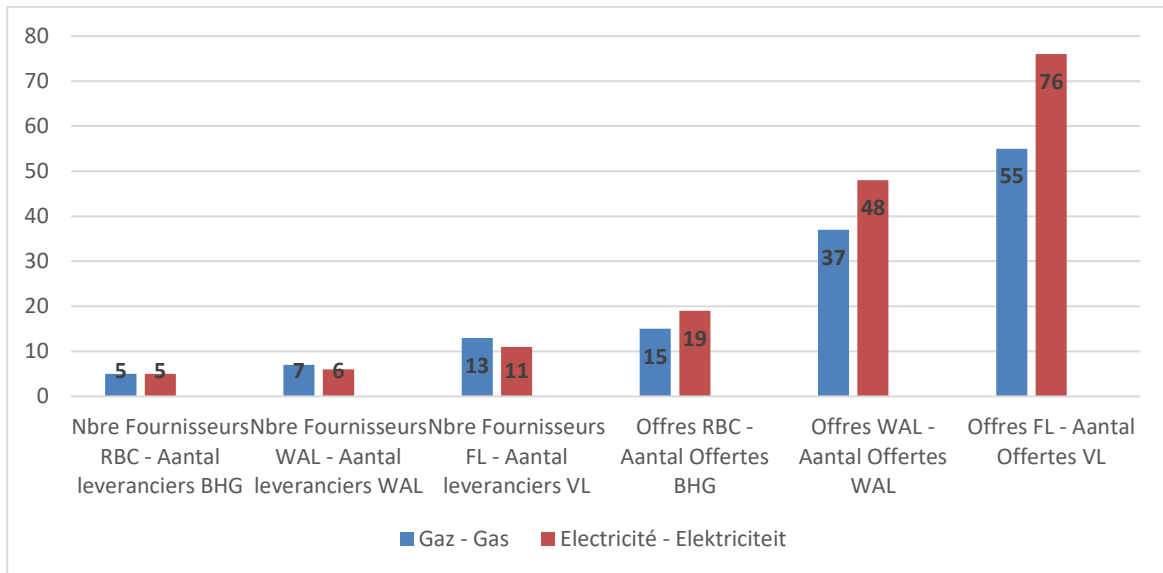
In 2023 zien we een opleving op zowel de elektriciteits- als de gasmarkt, door de terugkeer van LUMINUS (op de gasmarkt), BOLT, en vervolgens MEGA, dat terugkeert op de huishoudelijke markt met een federaal aanbod voor een groepsaankoop. We herinneren eraan dat de vermindering van het aanbod van 2021 tot 2022 voornamelijk te wijten was aan het feit dat de leveranciers LUMINUS, BRUSOL en BOLT hun aanbiedingen aan nieuwe klanten hebben opgeschort na een wijziging van hun commercieel beleid, en ook aan het vertrek van AECO, na de stopzetting van zijn activiteiten. Deze terugtrekkingen kwamen boven op de opschorting van aanbiedingen voor nieuwe afnemers door OCTA+ en MEGA in juli 2021.

¹⁶ [Brugel - Opzoeking in de documenten](#) – Standaardaanbod versus sociaal tarief – Prijs incl. btw

¹⁷ Bron tabellen: Brugel – Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, cf. beschikbare aanbiedingen op de markt

De onderstaande grafiek toont de situatie van het aantal leveranciers en het aantal aanbiedingen voor huishoudelijke afnemers per gewest in december 2023¹⁸.

Figuur 8 **Aanbiedingen per gewest**

De onderstaande figuren¹⁹ tonen de evolutie van het aantal aanbiedingen voor elektriciteit en gas in het BHG.

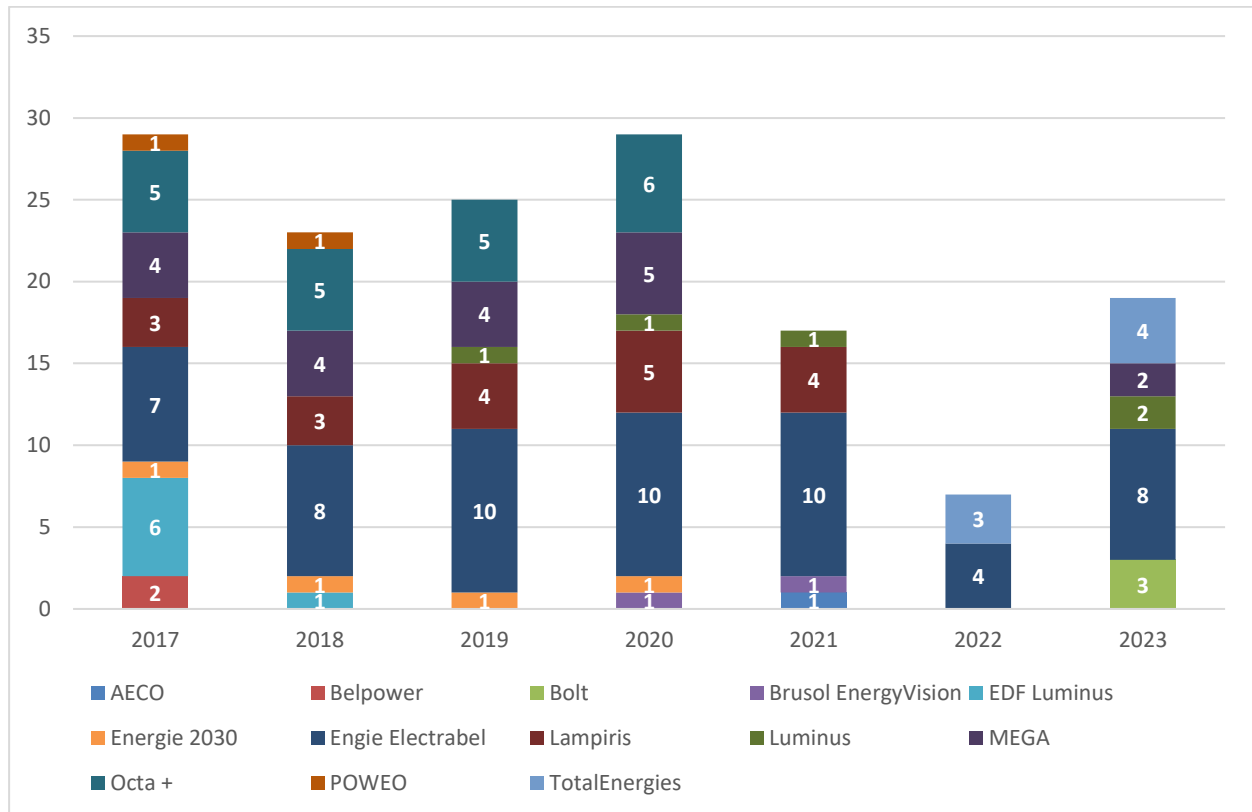
¹⁸ Bron voor Vlaanderen en Wallonië: [InfographResNL.pdf \(creg.be\)](#)

Bronnen: <https://www.creg.be/nl/consumenten/energiemarkt/marktaandeel-energieleveranciers>

¹⁹ Bron: Brugel - Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

2.4.1 Elektriciteit

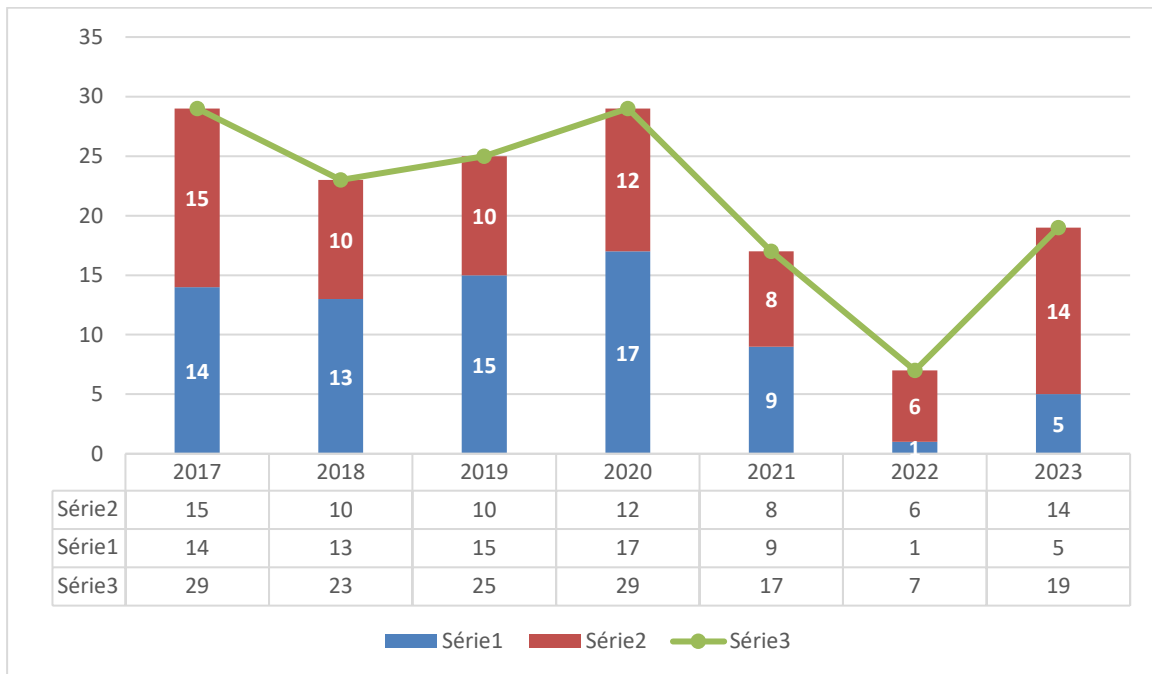
Figuur 9 Evolutie van het aantal aanbiedingen per leverancier in het BHG, december als referentiemaand, elektriciteit

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
30	24	25	29	17	7	19

Bron: Brugel - Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

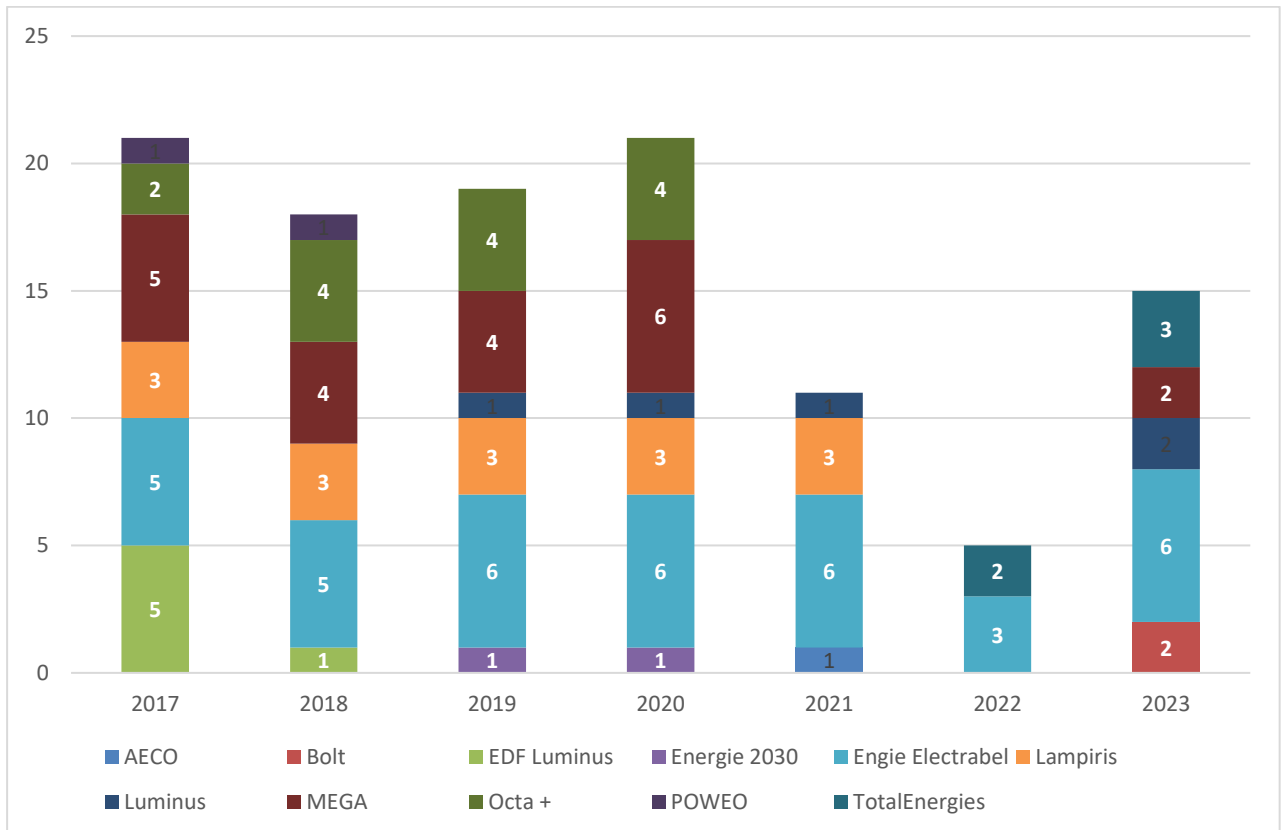
Tabel 4: Evolutie van het aantal aanbiedingen in het BHG per type contract, december als referentiemaand, elektriciteit

Reeks 1: Vast; Reeks 2: Variabel; Reeks 3: Totaal

2.4.2 Gas

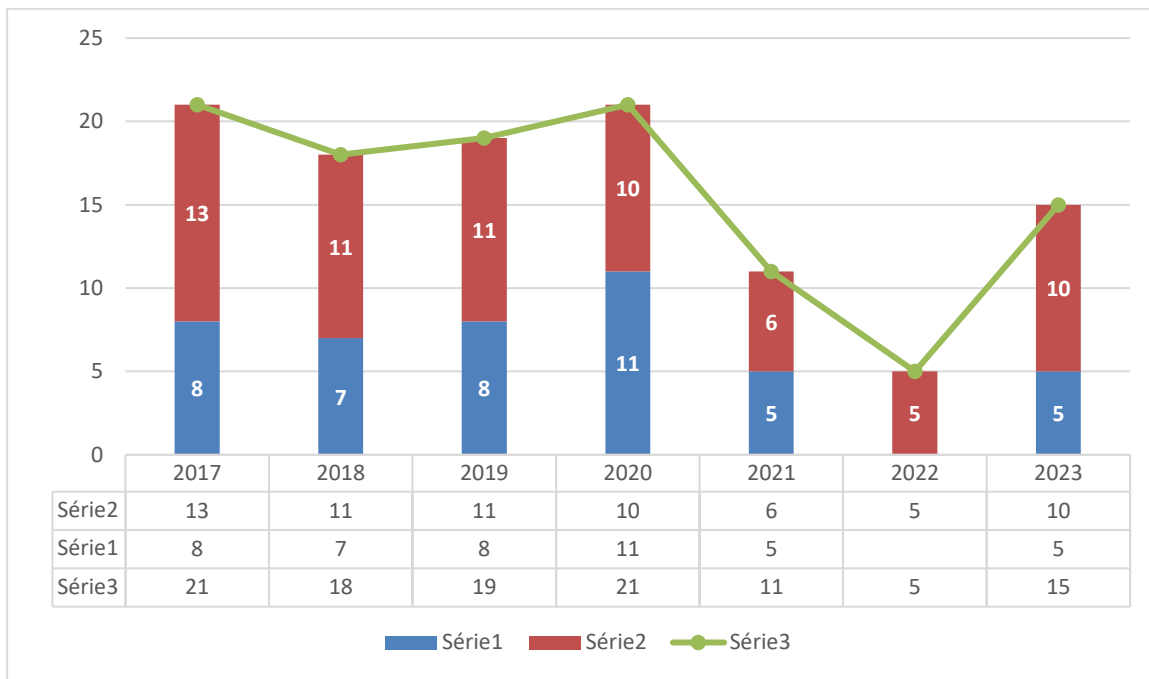
Figuur 10 Evolutie van het aantal aanbiedingen per leverancier in het BHG, december als referentiemaand, gas

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
21	18	19	21	11	5	15

Bron: Brugel - Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Figuur 11 Evolutie van het aantal aanbiedingen in het BHG per type contract, december als referentiemaand, gas

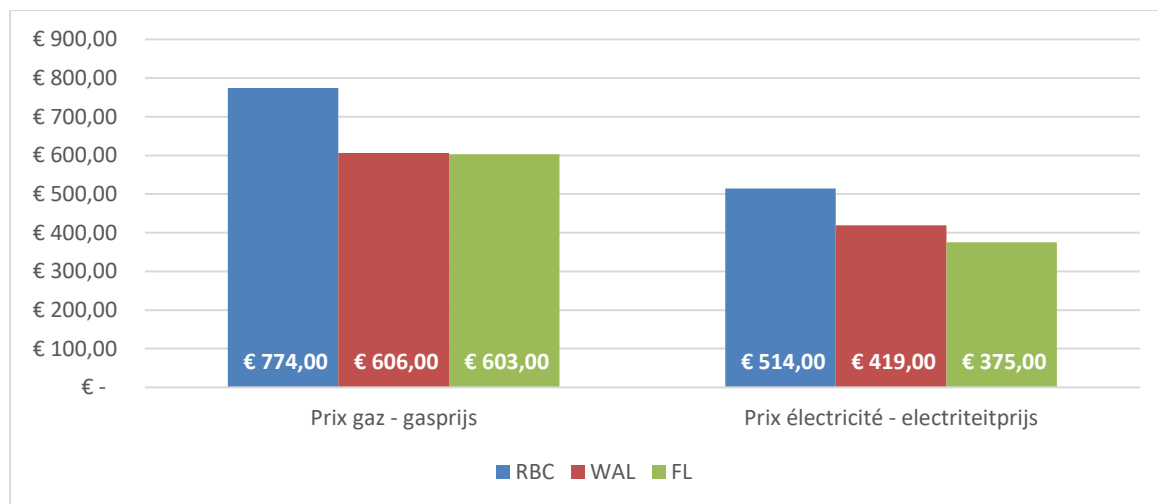
Reeks 1: Vast; Reeks 2: Variabel; Reeks 3: Totaal

Bron: Brugel - Observatorium van de gas- en elektriciteitsprijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

2.5 Prijzen in het BHG en in de andere gewesten

De grafiek hieronder toont voor elk gewest de prijzen, inclusief retributie, van de goedkoopste aanbiedingen²⁰ voor elektriciteit en gas.

Figuur 12 Prijsvergelijking²¹ van de commodity van de goedkoopste producten per gewest²²

Bron: CREG 2/24

Klanten in Brussel hebben niet langer de mogelijkheid om even goedkoop contracten af te sluiten als in de andere twee gewesten van het land. Niet alleen bestaan bepaalde goedkope producten niet meer in het BHG, maar bij nadere analyse van de aanbiedingen die in de drie gewesten beschikbaar zijn, blijkt dat sommige leveranciers voor hetzelfde product dat in het Waals Gewest, het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt aangeboden, een prijsverschil toepassen op het energiegedeelte (in €/kWh) van de factuur, waarbij dat gedeelte duurder is in Brussel. Sommige leveranciers hebben de prijs van hun aanbiedingen alleen voor het BHG verhoogd. De prijzen in het Vlaams Gewest zijn de gunstigste van de drie gewesten.

2.6 Evolutie van de factuur van huishoudelijke verbruikers

2.6.1 Elektriciteit

De onderstaande grafiek toont de evolutie voor de mediane klant in Brussel van het gemiddelde aanbod van de belangrijkste leveranciers op de markt in het BHG, het voordeligste aanbod en het standaardaanbod. De grafiek toont een algemene neerwaartse trend over het jaar 2023. De variatie²³ (tussen januari en december) van het gemiddelde van de aanbiedingen van Electrabel bedroeg -23,7%, voor TotalEnergies -23,2%, voor Luminus -9,9%. Een terugkeer naar de 'normalisering' na de pieken veroorzaakt door de crisis, met een scherpere daling in de eerste helft van het jaar dan in de tweede (zie variatiecurve voor het gemiddelde van de gemiddelde aanbiedingen - figuur 13).

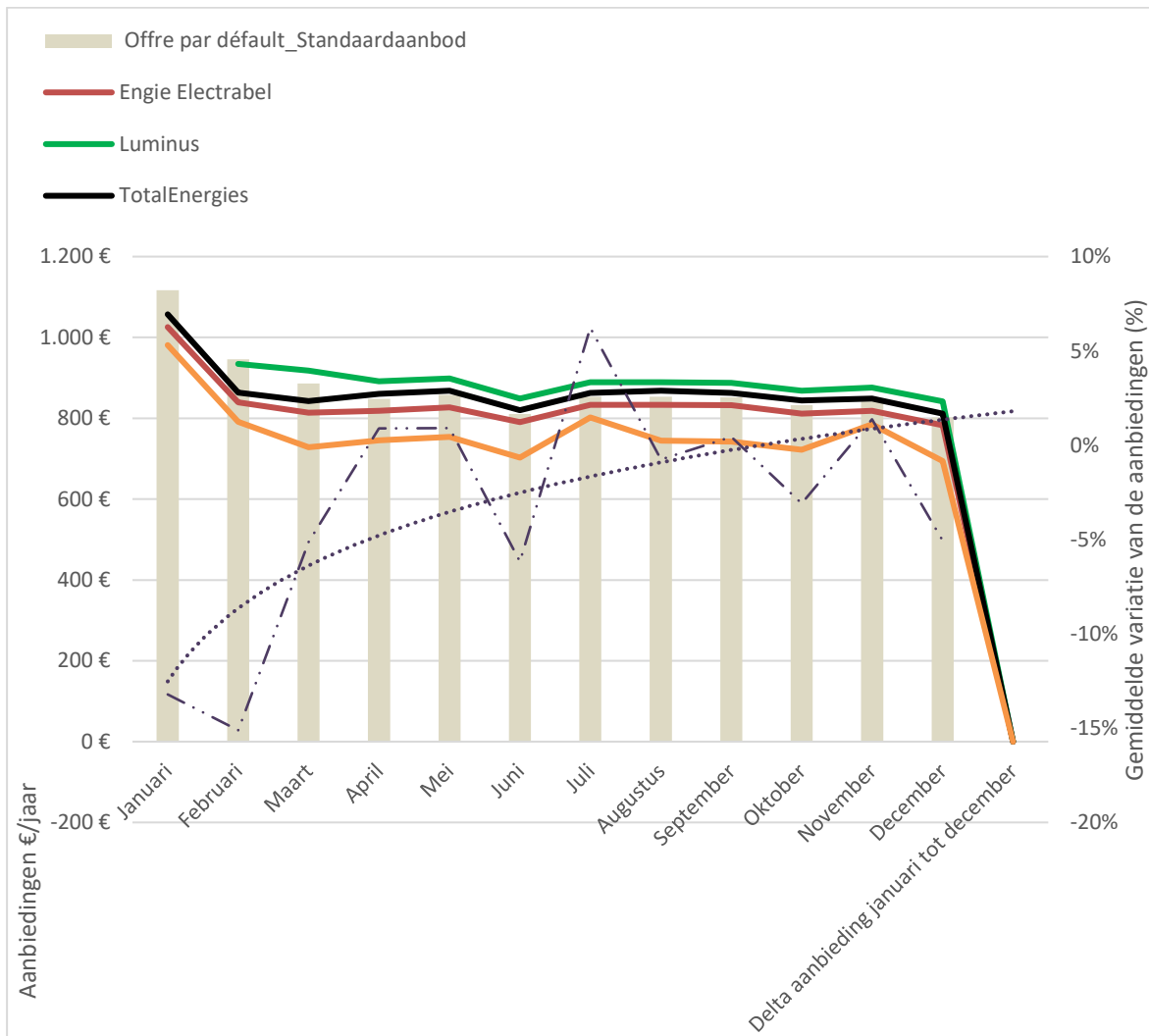
²⁰ Gegevens bijgewerkt in februari 2024.

²¹ Variabele prijzen

²² Berekening gebaseerd op een elektriciteitsverbruik van 3.500 kWh en een gasverbruik van 1.700 kWh.

²³ Voor Bolt -15,1%, voor MEGA -2,4%.

Figuur 13 Evolutie van de factuur van een mediane afnemer van elektriciteit in 2023²⁴ - Elektriciteit

Bron: Brugel - NB: Gemiddelde van de aanbiddingen = gemiddelde van de aanbidding van de leveranciers in het BHG.

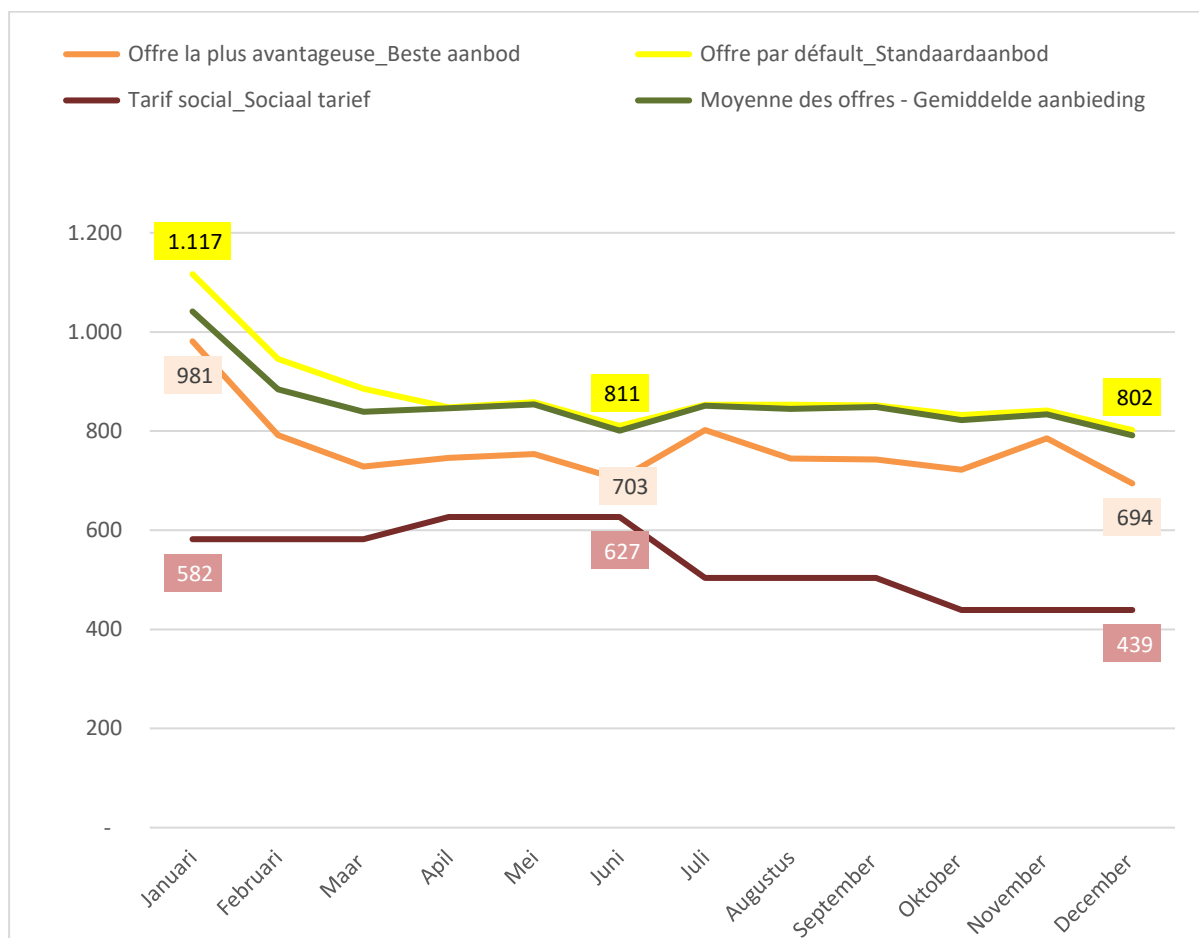
De onderstaande grafiek toont de evolutie voor de mediane klant in Brussel van *het sociaal tarief, het standaardaanbod, het voordeligste aanbod en het gemiddelde van de gemiddelde aanbiddingen van de*

²⁴ Bron: Mediane afnemer, verbruik van 2.036 kWh. De gegevens in de grafieken komen van Brugel - Prijsobservatorium - Beschikbare aanbiddingen op de markt en standaardaanbod vs. voordeligste aanbod & Standaardaanbod vs. sociaal tarief. Variabele prijs.

leveranciers. De grafiek toont de neerwaartse trend die hierboven al werd vastgesteld, ook voor het sociaal tarief. Het sociaal tarief blijft concurrerend:

- in vergelijking met het gunstigste aanbod (verschil van € 255,3 in december 2023)²⁵,
- ten opzichte van het standaardaanbod (verschil van € 363 in december 2023),
- en is goed voor 55% van het gemiddelde van het gemiddelde aanbod van € 791,39 in december 2023.

Figuur I4 Vergelijking tussen de evolutie van het sociaal tarief, het voordeligste aanbod, het standaardaanbod en het gemiddelde van de prijzen in 2023 - Elektriciteit²⁶

Bron: BRUGEL

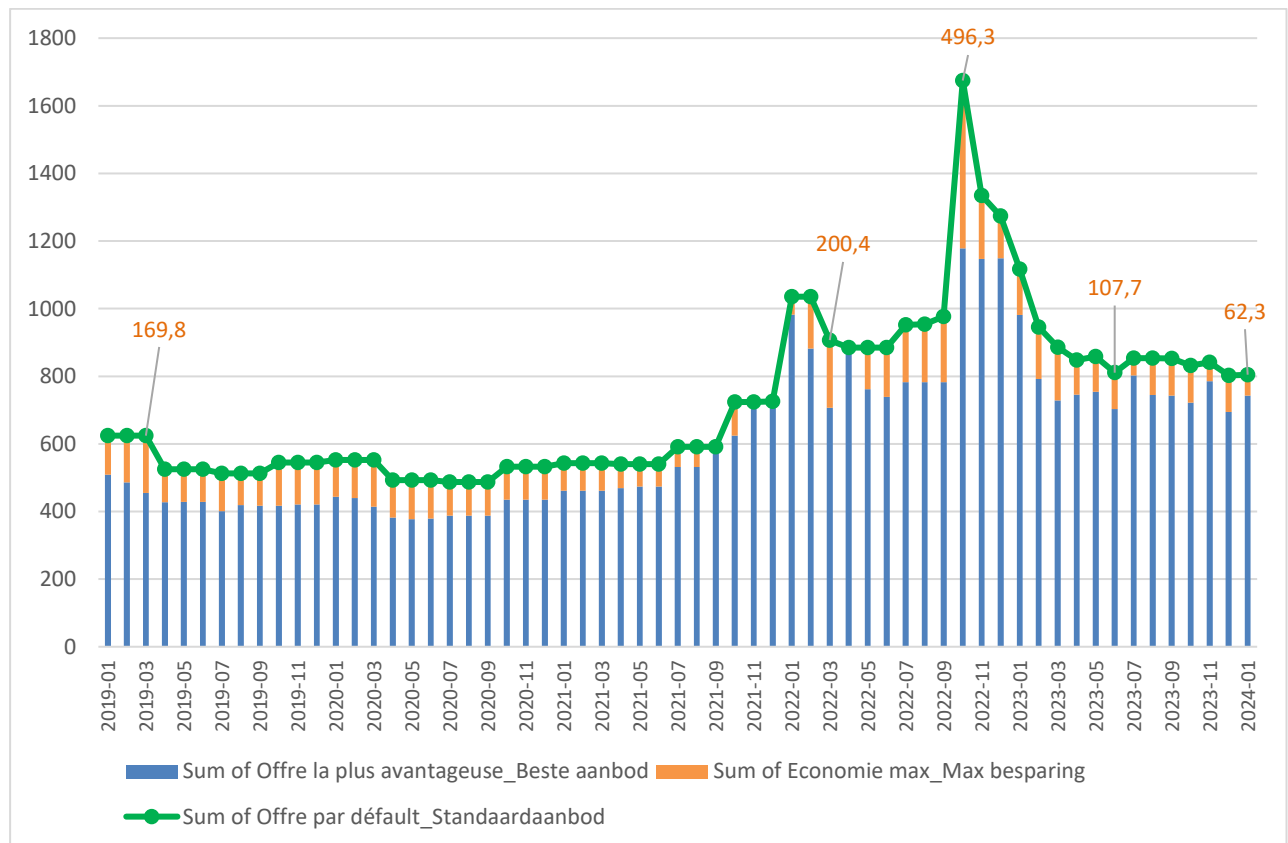
Zoals eerder toegelicht, zijn bepaalde leveranciers die actief zijn in de andere gewesten, niet altijd aanwezig op de Brusselse markt, waardoor er in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest minder kans is op aanbiedingen die voordeliger waren dan die van de standaardleverancier dan in Vlaanderen en Wallonië.

²⁵ Voor een verbruik van 3.500 KWh voor elektriciteit en 17 000 KWh voor gas.

²⁶ Mediane afnemer. Inclusief Bolt en MEGA.

De onderstaande grafiek toont de evolutie tussen 2017 en 2024 van de jaarfactuur voor een mediane afnemer die nog steeds wordt bevoorradt door de standaardleverancier, en van het goedkoopste aanbod op de markt.

Figuur 15 Meest voordelige aanbod ten opzichte van standaardaanbod (prijzen incl. btw)

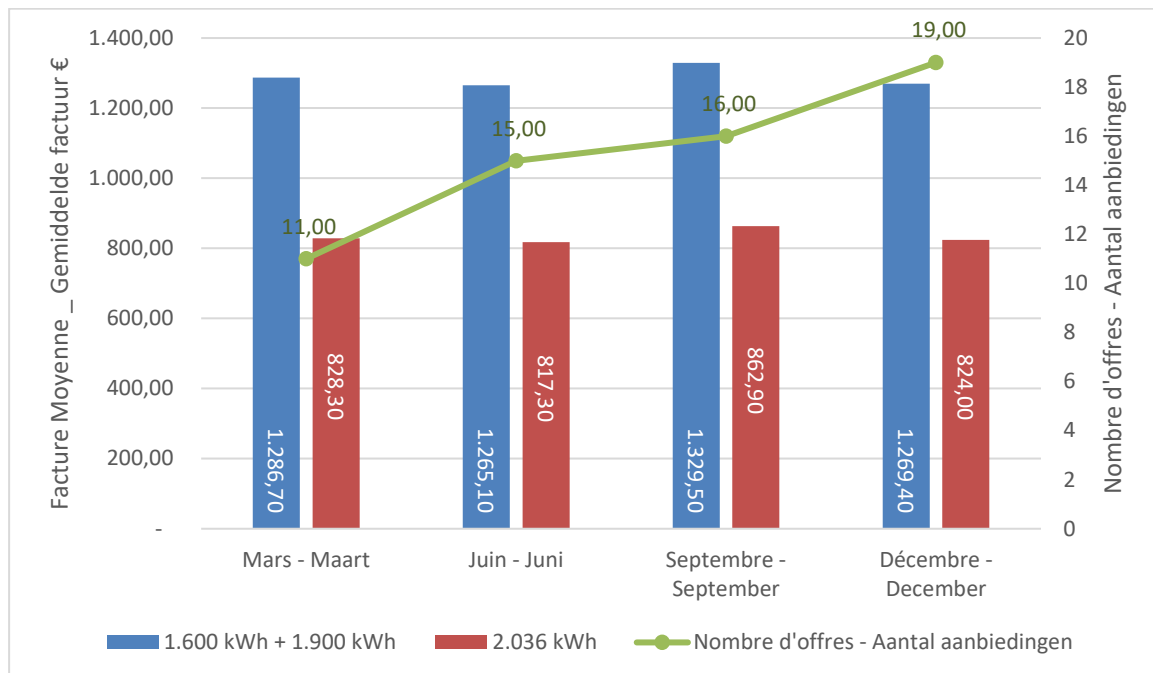
Bron: Brugel - Prijsobservatorium - Standaardaanbod vs. meest voordelige aanbod

We stellen vast dat het verschil tussen het goedkoopste en het standaardaanbod in de periode van 2019 tot 2020 vrij groot was en dat de potentiële besparing tussen de jaarlijkse factuur van een passieve mediane afnemer (die zich onveranderd door de standaardleverancier laat bevoorraden) en die van het goedkoopste aanbod op de markt in het eerste kwartaal van 2019 opliep tot een recordbedrag van € 169,8.

Die besparing werd in 2021 echter alsmat kleiner, in die mate zelfs dat het goedkoopste aanbod voor de laatste twee maanden van 2021 nu net het standaardaanbod was. Vanaf 2022 ontstaat er als gevolg van de turbulente energiemarkt opnieuw een kloof tussen het standaardaanbod en het voordeligste aanbod, die groter wordt en het hele jaar door enorm schommelt. Zo kon een verbruiker in maart of september een potentiële besparing van ongeveer € 200 realiseren, terwijl die potentiële besparing in januari en april dichtbij of gelijk aan € 0 lag.

In 2023 lijken het goedkoopste aanbod en het standaardaanbod dichter bij elkaar te komen (gemiddelde besparing van € 108,74 in 2023 in vergelijking met € 168,46 in 2022), waardoor de winst gekoppeld aan het goedkoopste aanbod in de eerste helft van het jaar afneemt, met een tendens tot stabilisatie in de tweede helft.

Figuur 16 Evolutie van de jaarlijkse elektriciteitsfactuur in 2023

Bron:

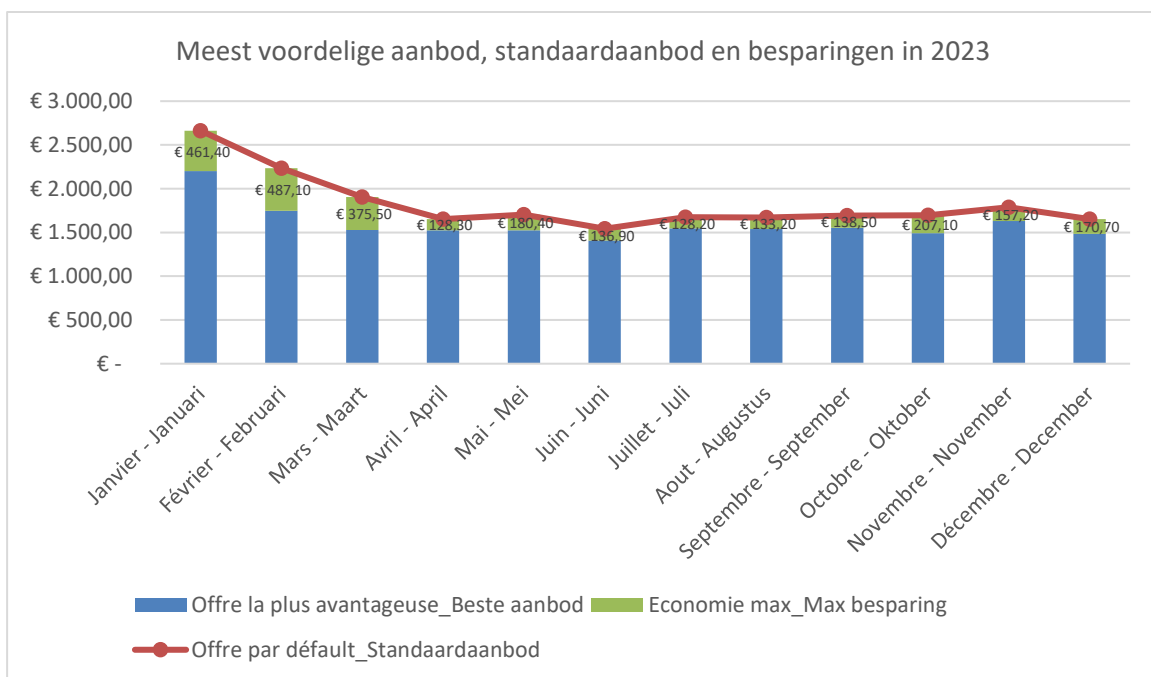
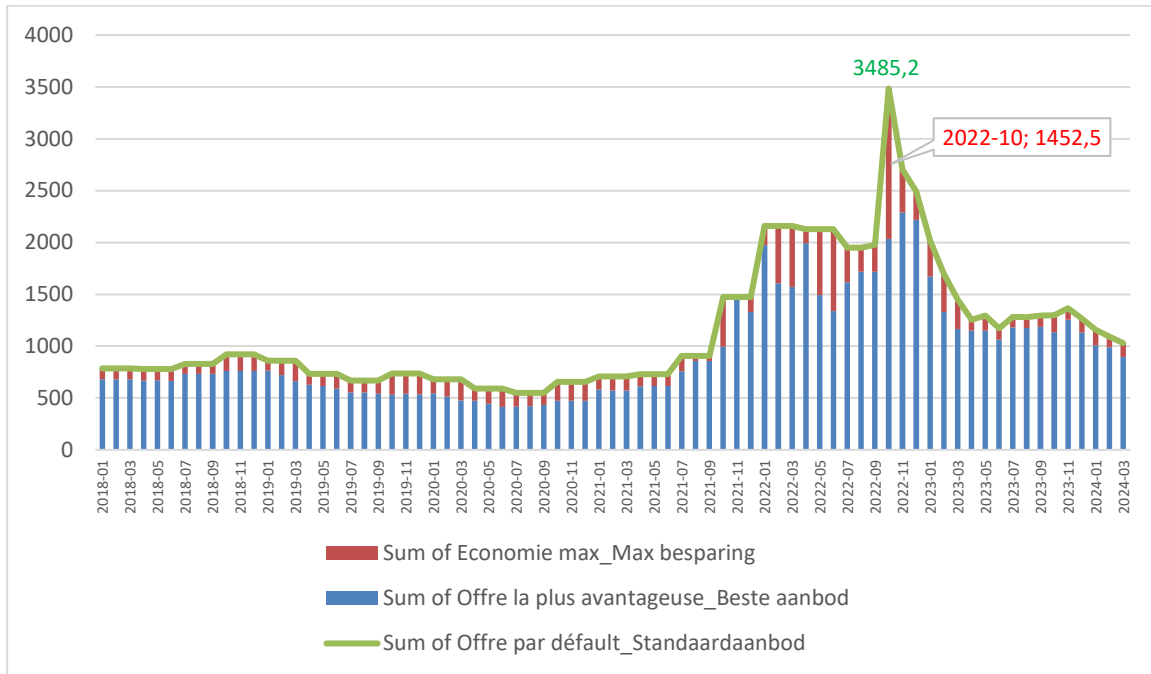
Brugel – Prijsobservatorium – Evolutie van de jaarlijkse factuur

2.6.2 Gas

De analyse en de conclusies inzake de evolutie van de prijzen en de factuur van huishoudelijke afnemers voor gas zijn vergelijkbaar met die voor elektriciteit.

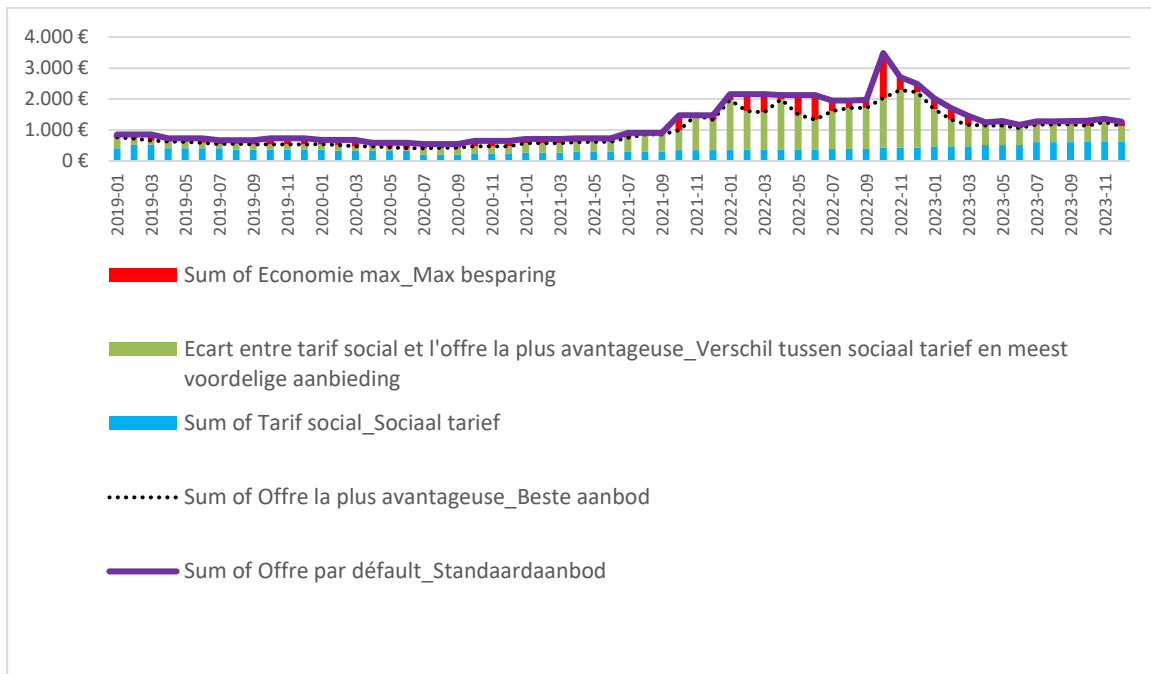
Tussen januari 2019 en september 2021 was het gemiddelde verschil tussen het goedkoopste aanbod en het standaardaanbod € 139,44. Er waren pieken, met name in oktober 2019 en maart 2020, toen het verschil opliep tot € 203, maar de waarden van dit verschil schommelden altijd rond het gemiddelde. Tussen augustus 2021 en december 2022 werd de potentiële besparing tussen de jaarfactuur van een passieve mediane afnemer (d.w.z. die nog steeds wordt bevoorraad door de standaardleverancier) en die van het goedkoopste aanbod op de markt groter, gezien de conjuncturele situatie op de energiemarkt (inflatie, volatiliteit), en bereikte die een recordbedrag van € 1.452,5 in oktober 2022. Daarna werd de kloof tussen het goedkoopste aanbod en het standaardaanbod kleiner, tot een gemiddelde van € 174,38 in 2023.

Figuur 17 Meest voordelige aanbod versus standaardaanbod en verschil (besparingen) - 2019 tot 2024

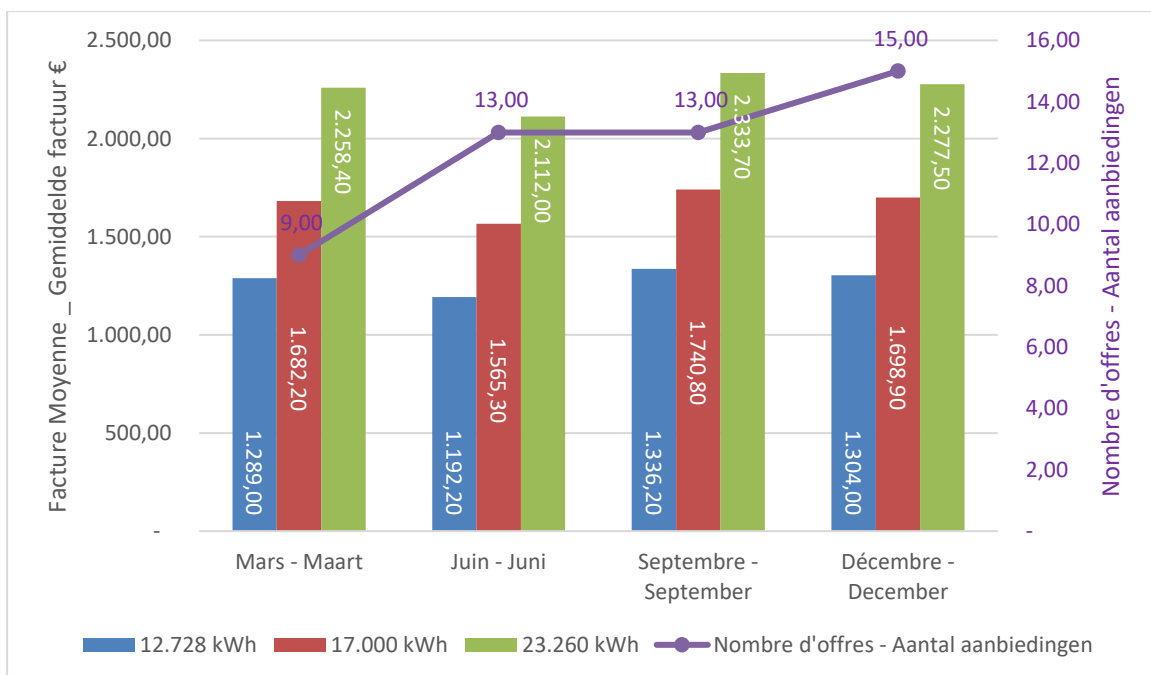

Het sociaal tarief (zie figuur 18) blijft het voordeligst en was des te aantrekkelijker tijdens de crisisperiode, toen het zijn rol ten volle speelde, op niveaus die ver onder het standaardaanbod bleven, en het is relatief stabiel gebleven ondanks de conjuncturele schommelingen. In oktober 2022 bijvoorbeeld, op het hoogtepunt van de stijging van het standaardtarief, dat toen € 3.485,2 bedroeg, bedroeg het sociaal tarief € 432,8.

Figuur 18 Vergelijking tussen de evolutie van het sociaal tarief, het voordeligste aanbod, het standaardaanbod - gas, mediane klant

Figuur 19 Evolutie van de jaarlijkse gasfactuur in 2023

Bron:

Brugel – Prijsobservatorium – Evolutie van de jaarlijkse factuur

Het aantal aanbiedingen is tussen januari en december 2023 met 67% gestegen, maar de jaarlijkse gemiddelde factuur is haast niet veranderd. Er was een stabilisatie tussen het eerste en het laatste kwartaal van het jaar, ongeacht het verbruiksprofiel.

Toch stelden we vast dat bepaalde aanbiedingen nog steeds besparingen boden ten opzichte van het standaardcontract, al varieerden die besparingen, zoals hierboven uiteengezet, sterk in de tijd en tussen producten.

Voor 2023 komt BRUGEL tot de conclusie dat er een algemene trend is naar een terugkeer naar een situatie van vóór de crisis op de energiemarkten. BRUGEL stelt een toename van het aantal leveranciers en aanbiedingen vast, zowel in het gas- als in het elektriciteitssegment. De prijzen zijn over het algemeen gedaald tot niveaus in die de niveaus van 2022 benaderen, waarbij de aanpassingen aan de inflatie, die een impact heeft gehad op de markten, in aanmerking zijn genomen.

Toch heeft het BHG nog steeds minder aanbiedingen dan de andere twee gewesten.

Bovendien hebben de Brusselse verbruikers geen toegang tot de goedkoopste aanbiedingen, enerzijds omdat de leveranciers met deze aanbiedingen niet aanwezig zijn op de Brusselse markt, en anderzijds omdat de aanwezige leveranciers hogere prijzen hanteren in het BHG dan in de andere gewesten. Dit verschil wordt steeds groter.

Het sociaal tarief blijft aantrekkelijk ondanks het feit dat er bijna even aantrekkelijke aanbiedingen op de markt zijn.

3 Evaluatie van het statuut van beschermde klant

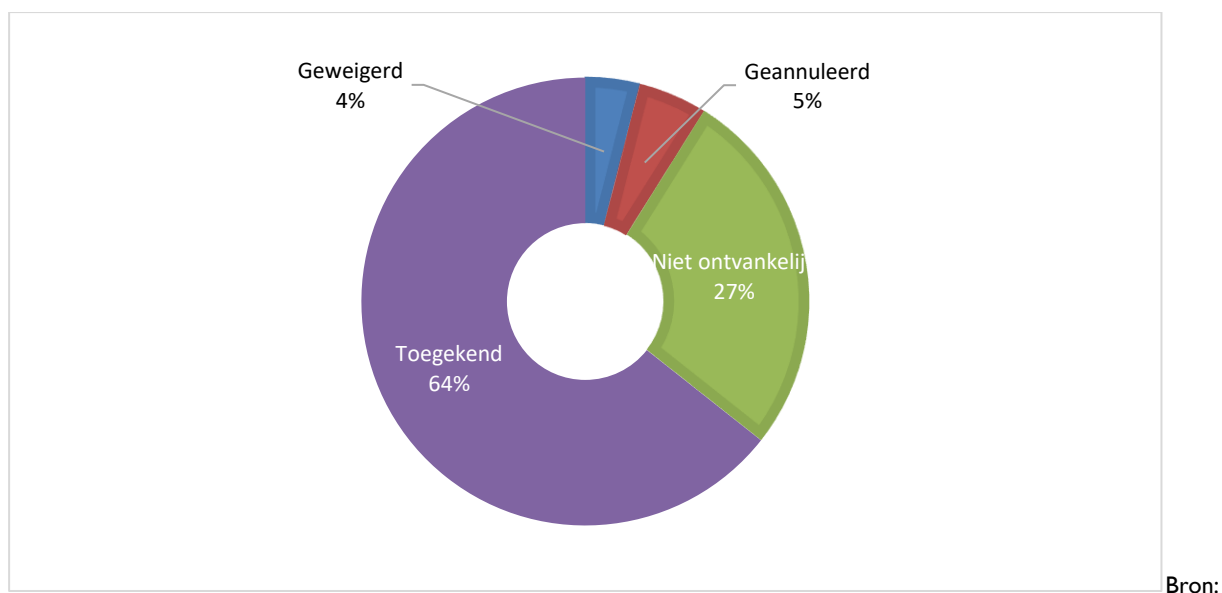
3.1 Kwantitatieve analyse

De volgende analyse gebruikt gegevens en statistieken betreffende de dossiers van beschermde klanten die aan BRUGEL werden overgemaakt. Deze gegevens zijn vrij beschikbaar op de website van BRUGEL²⁷.

In 2023 ontving BRUGEL 1.480 aanvragen voor het statuut van beschermde klant, tegenover 1.010 in 2022, met andere woorden een stijging van 46%. Bovendien heeft BRUGEL in 2023 het statuut van beschermde klant toegekend aan 967 gezinnen, tegenover 570 in 2022, wat een stijging is met meer dan 41%. Dat hoge toekenningspercentage is te verklaren door het veranderende profiel van de aanvragers. Door de verhoging van de plafonds worden nu personen met een beroepsinkomen of een pensioen bereikt. Zij begrijpen de toekenningsprocedure beter en kunnen gemakkelijker de gevraagde documenten verstrekken. De doorlooptijd van die dossiers is dus korter.

Hierna analyseren we de verdeling van de statuten van de ingediende dossiers, de evolutie van de door BRUGEL ontvangen dossiers van beschermde klanten volgens het inkomensniveau van de huishoudens en de verschuldigde bedragen. Deze analyse heeft als doel na te gaan welk effect de verhoging van de plafonds heeft op het verkrijgen van het statuut waartoe bij de Ordonnantie van 17 maart 2022 is besloten.

Figuur 20 Status van de dossiers van beschermde klanten die in 2023 bij BRUGEL werden ingediend

De bovenstaande figuur toont de status van de inkomende dossiers. Van de 1.480 ingediende dossiers:

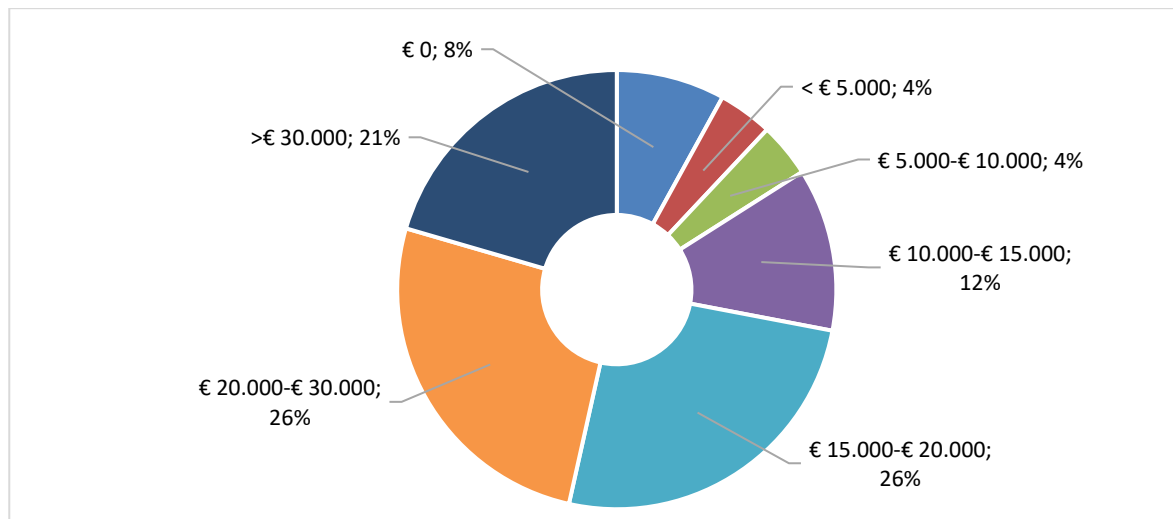
²⁷ <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoieYWZjMzdmMTUtZDAzYy00ODU4LWJlYjAtNTNkYjgxNWRjNDVklwidCI6ImMwYjg2YzA3LWRhZGUtNDkyMCIhYzEzLWlwZWVhZDZlMmM5NSIsImMiOiJh9>

- kreeg 65% het statuut toegekend,
- werd 27% niet-ontvankelijk verklaard wegens onvolledigheid of laattijdigheid,
- werd 5% geannuleerd door de afnemer na een betaling van de schuld of na een verandering van leverancier, en
- werd 4% afgesloten met een met redenen omklede weigering omdat de inkomsten te hoog waren om in aanmerking te kunnen komen.

3.2 Inkomens van de huishoudens

De onderstaande figuur toont de inkomensverdeling van de huishoudens die in de loop van 2023 het statuut van beschermde klant hebben verkregen bij BRUGEL. 57% van de huishoudens die het statuut hebben gekregen, had een inkomen van meer dan € 20.000. Van deze groep heeft 24% van de huishoudens een inkomen tussen € 20.000 en € 30.000 en 21% een inkomen van meer dan € 30.000.

Figuur 21: Verdeling van het inkomen van de huishoudens met het statuut van beschermde klant in 2023

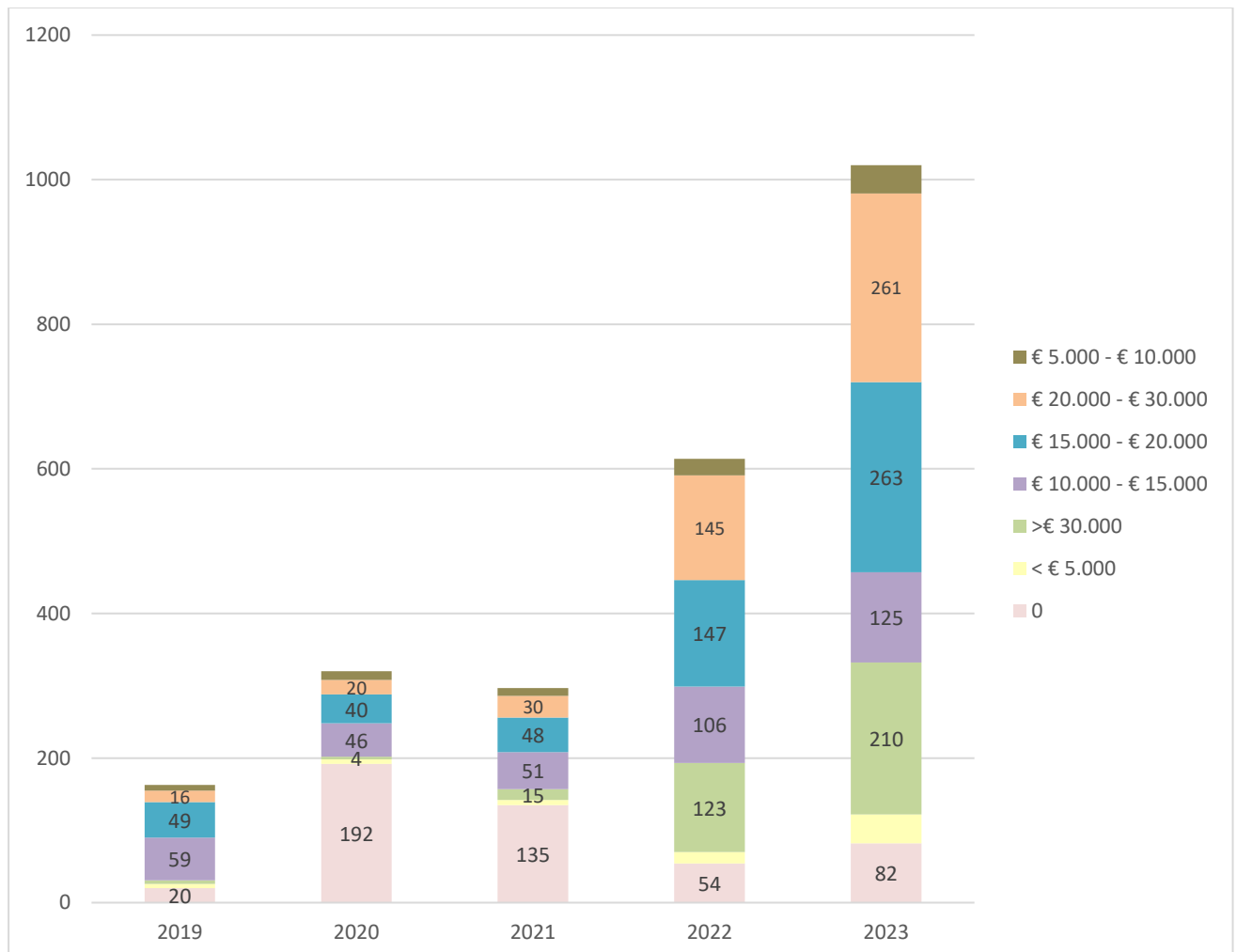

Bron: BRUGEL

De onderstaande figuur toont de evolutie van de inkomensverdeling van de huishoudens die tussen 2019 en 2023 het statuut van beschermde klant hebben verkregen bij BRUGEL. De verdeling van de huishoudens met een inkomen is aanzienlijk gewijzigd. De daling van het aantal beschermde klanten uit lagere inkomensgroepen is te verklaren door de uitbreiding van de begunstigden van het federale sociaal tarief²⁸. Deze daling werd ruimschoots gecompenseerd door een toename van het aantal statuten toegekend aan huishoudens uit de hogere inkomensklassen. Het aantal statuten toegekend aan huishoudens met een inkomen tussen € 15.000 en € 30.000 is tussen 2021 en 2023 verdubbeld en voor huishoudens met een inkomen van meer dan € 30.000 zelfs verviervoudigd.

²⁸ Personen die recht hebben op de verhoogde tussenkomst en die als residentiële afnemer een contract voor de aankoop van elektriciteit, aardgas of warmte hebben afgesloten, hebben tijdelijk recht op het sociaal tarief. Deze maatregel is verlengd tot en met 30 juni 2023.

Figuur 22: Evolutie van de inkomensverdeling van huishoudens die in 2019-2023 het statuut van beschermde klant hebben verkregen

Bron: BRUGEL

Er moet rekening worden gehouden met twee belangrijke ontwikkelingen wat de inkomens van beschermde klanten betreft: in februari 2021 heeft de uitbreiding van het sociaal tarief naar RVT's²⁹ het aantal aanvragen van huishoudens met een vervangingsinkomen (werkloosheid, mutualiteit, enz.) verminderd en ten tweede heeft de verhoging van de inkomensgrens in maart 2022 een nieuwe categorie van begunstigden geïntroduceerd, een goed geïnformeerd publiek dat zijn rechten zoekt, dat een goede kennis van de administratieve procedures heeft en dat ook gemakkelijker wordt bereikt door de verschillende voorlichtingscampagnes.

Het einde van het sociaal tarief voor RVT's op 30 juni 2023 had geen onmiddellijk effect op het profiel van de aanvragers. In het laatste kwartaal van 2023 merkten we echter een stijging van het aantal aanvragen van afnemers een inkomen van minder dan € 20.000. Deze trend werd versterkt in het eerste kwartaal van 2024 en zal naar verwachting worden bevestigd.

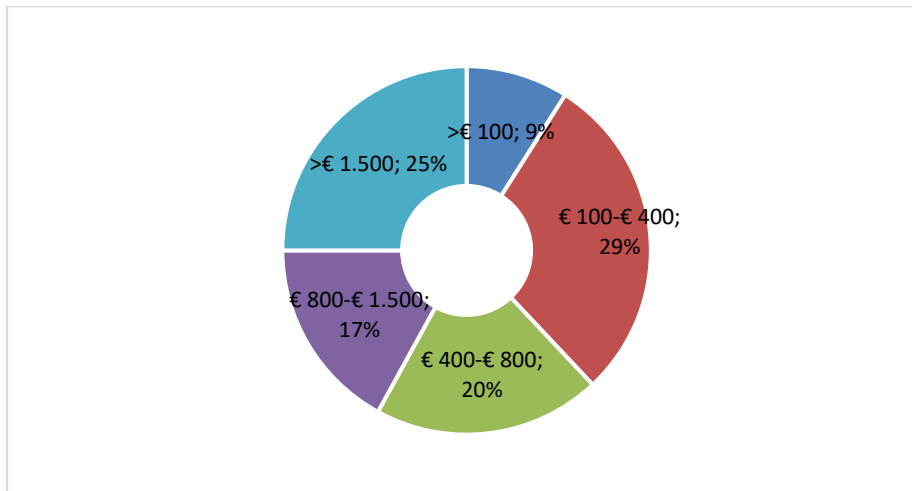
²⁹ 13% meer begunstigden in het BHG

3.3 Schulden van de huishoudens

De volgende figuur toont het aandeel huishoudens met statuut van beschermde klant van BRUGEL per schuldcategorie³⁰ in 2023. We stellen vast dat 42% van de huishoudens schulden van meer dan € 800 heeft en dat het aandeel van de huishoudens met schulden van meer dan € 1.500 (25%) veel groter is dan het aandeel van de huishoudens met schulden van minder dan € 100 (9%). Merk wel op dat het grootste deel van de huishoudens (29%) schulden heeft tussen € 100 en € 400. Dit cijfer is aanzienlijk lager dan in 2022 (-8%).

Het bedrag van de schulden volgde de prijstrend, maar met enige vertraging. Een groot deel van de aanvragen voor een toekenning werd ingediend na ontvangst van de regularisatiefactuur.

Figuur 23: Aandeel van de huishoudens met het statuut van beschermde klant van BRUGEL per schuldcategorie, 2023

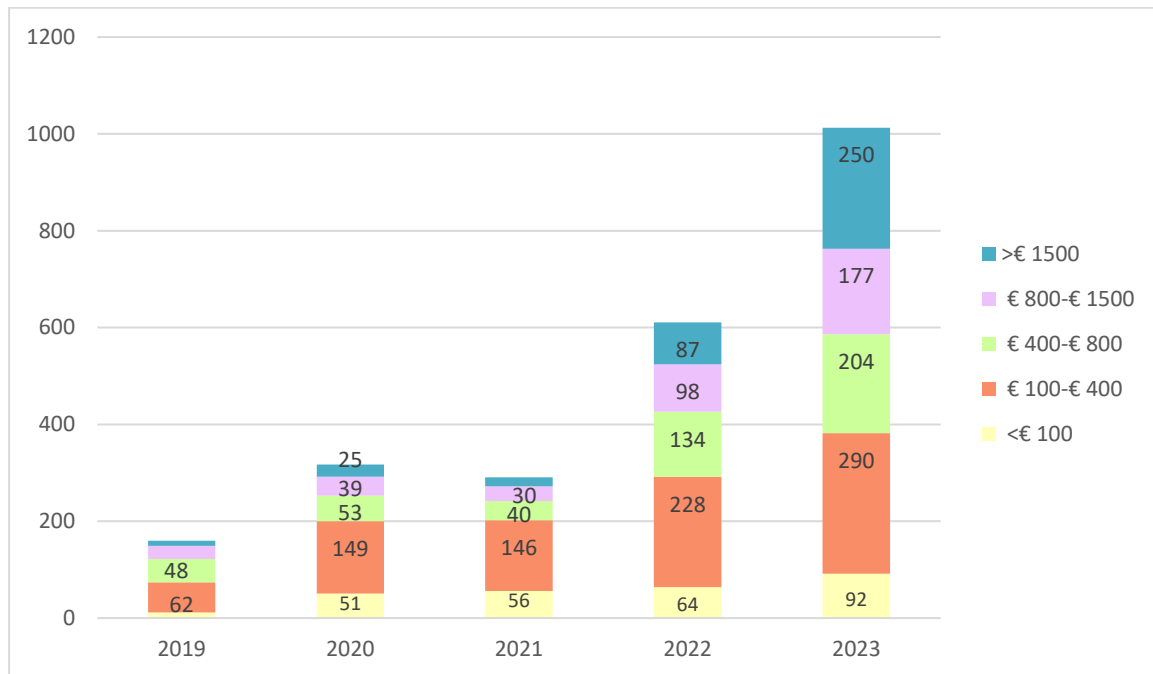

Bron: BRUGEL

Gezien de inkomens van deze huishoudens maken de lasten van deze achterstallige betalingen in combinatie met de nog steeds hoge maandelijkse facturen het zonder sociale maatregel het beheer van het financiële evenwicht van deze huishoudens onmogelijk.

³⁰ De schulden hebben betrekking op de twee energiebronnen.

Figuur 24: Evolutie van het schuldbedrag van de huishoudens met het statuut van beschermde klant in 2021-2023

Terwijl in 2023 60% van de huishoudens een schuld van meer dan € 400 had, bedroeg dit aandeel in 2021 slechts 29%. In 2021 bedroeg het percentage statuten dat werd toegekend aan huishoudens met een schuld van meer dan € 1.500, trouwens maar 6%. In 2022 was dit aandeel meer dan verdubbeld tot 15% en in 2023 was het al opgelopen tot bijna 25%. In de praktijk hebben veel aanvragen in 2022 en 2023 betrekking op schulden van een paar duizend euro, en dat voor huishoudens zonder schuldverleden. Deze aanvragen worden vaak bij BRUGEL ingediend zodra de eerste betalingsherinnering is verstuurd.

Uit de gegevens van BRUGEL blijkt dat de maatregel tot verhoging van de inkomensgrenzen heeft geleid tot een wijziging van het profiel van de begunstigden van het statuut van beschermde klant, zowel op het vlak van de inkomensklassen en het bedrag van de schuld, als op het vlak van hun vermogen om concreet en snel van de maatregel te profiteren.

4 Conclusie

De analyse van de prijsontwikkeling in 2023 bevestigt dat de aanzienlijke stijging van de gas- en elektriciteitsprijzen in 2022 en begin 2023, behalve voor huishoudens die het sociaal tarief genieten of een vast contract hebben, een grote invloed heeft uitgeoefend op het aantal door BRUGEL toegekende statuten van beschermde klant.

De volatiliteit van de markten en de opeenvolgende verhogingen hebben ertoe geleid dat huishoudens die niet het sociaal tarief genieten en een variabel tarief hebben, voor het eerst worden geconfronteerd met energiefacturen die plots vier tot vijf keer zo hoog zijn. Deze prijsbewegingen uit 2022 lieten zich met vertraging voelen in 2023, het moment van de ontvangst van de regularisatiefactuur.

We stellen wel vast dat 2023 een jaar van teruggekeerde kalmte en herstel was voor de energiemarkten in het Brussels Gewest. De prijzen volgden het hele jaar door een neerwaartse trend om uiteindelijk te flirten met de niveaus van vóór de crisis. Zowel het aantal aanbiedingen als het aantal leveranciers is toegenomen. Het sociaal tarief bleef aantrekkelijk ondanks het feit dat sommige aanbiedingen ermee concurreren.

De verhoging van de inkomensplafonds om in aanmerking te komen voor het statuut van beschermde klant in mei 2022, had positieve effecten in 2023. De beoordeling van deze maatregel toonde aan dat de hervorming van de toekenningsvoorwaarden ook huishoudens met hogere inkomens in staat heeft gesteld het statuut van beschermde klant van BRUGEL te genieten.

Bovendien is het bedrag van de schulden die in 2023 zijn aangegaan, hoger dan in 2022 en aanzienlijk hoger dan in 2021, als gevolg van de hierboven genoemde stijging van de energieprijzen.

We kunnen concluderen dat de in 2022 doorgevoerde verhoging van de plafonds om in aanmerking te kunnen komen voor de toekenning van het statuut, niet alleen relevant was, maar in 2023 ook een deel van haar doelstellingen heeft bereikt. De huishoudens die deel uitmaken van de middenklasse en die problemen hadden door een aanzienlijke schuld bij hun leverancier, konden de bescherming van het Gewest genieten.

Tijdens telefoongesprekken met de aanvragers konden de medewerkers van BRUGEL een gedragswijziging bij deze doelgroep vaststellen. Deze huishoudens, die voor het eerst geconfronteerd worden met betalingsmoeilijkheden bij hun leverancier, zijn gespannen en emotioneel onder de indruk. Voor het merendeel hebben ze de bedragen die ze zullen moeten betalen, niet zien aankomen en zijn ze niet vertrouwd met de invorderingsprocedures. Voor sommigen lijkt een ingebrekestelling dan ook gelijk te staan aan een onmiddellijke afsluiting. Als gevolg hiervan is het voor de dienst niet altijd gemakkelijk om de toevloed van stress en emoties die gepaard gaan met deze telefoongesprekken, in goede banen te leiden.

Daarnaast werd in 25% van de gevallen gebruik gemaakt van de invoering op 1 januari 2023 van de tijdelijke aanvullende maatregel die huishoudens toestaat hun aanvraag in te dienen zodra zij de herinneringsbrief ontvangen. Deze maatregel heeft aangetoond dat het probleem van de schuldenlast gemakkelijker te beheren valt en minder conflicten met zich meebrengt voor de partijen als op de procedure werd geanticipeerd.

Net als in 2022 kan BRUGEL wel vaststellen dat het voor nieuwe beschermde klanten moeilijk blijft om enerzijds een betalingsregeling bij bepaalde leveranciers en anderzijds een betalingsregeling in verhouding tot hun energieschulden en hun inkomen te verkrijgen.

Daarvoor werden verscheidene oorzaken vastgesteld: callcenters van leveranciers die niet op de hoogte zijn van de Brusselse beschermmaatregel, uitbesteding van de inningsprocedure aan een gerechtsdeurwaarder die de vaststelling van een betalingsregeling voor de afnemer bemoeilijkt, door de leverancier voorgestelde voorwaarden en termijnen die moeilijk verenigbaar zijn met de middelen waarover het huishouden beschikt, enz.

BRUGEL stelt vast dat sommige aanvragers die het leefloon ontvangen, niet het sociaal tarief genieten. Deze situatie kan verrassend lijken, aangezien zij normaal gezien door het OCMW worden opgevolgd. De situatie zou eenvoudiger en transparanter zijn als de toekenning van het sociaal tarief op dit vlak zou kunnen worden vereenvoudigd en geautomatiseerd.

Het einde van het sociaal tarief voor RVT's op 30 juni 2023 heeft geen onmiddellijk effect gehad op het aantal dossiers, behalve tijdens het laatste kwartaal van 2023.

Daarnaast vonden in mei en december 2023 twee grote bewustmakingscampagnes plaats over de maatregel in samenwerking met Leefmilieu Brussel en de GGC. Deze berichtgeving in metro's, bushokjes en op de sociale netwerken resulteerde in een feitelijke toename van het aantal aanvragen in de weken na deze campagnes.

* *

*